

POKARIO VOKIEČIŲ LITERATūra

DR. JUOZAS PRUNSKIS

Kai prasitėjo šimtmečio pabaigoje (1873 m.) Bismarko Prūsija sutriuškino Prancūziją, iš Šveicarijos pasigirdo ten kalbotyrą studijuojančio jauno Nietschės žodis — vokiečiai neturi pūstis dėl savo kultūros. Sumuštos Prancūzijos civilizacija kas kart labiau įsigalės Vokietijoje, kuri savo dvasią eikvoja politinės jėgos chimera.

Buvo pasakyta daug tiesos. Iš kitos pusės, ir dabar — sutriuškinta Vokietija nėra nustojusi įtakos pasauliui. Vokietijos duotojo kreivojo pranašo Markso idėjos yra užvaldžiusios plačius plotus. Freudas dažnai linkniuojamas psichologijoje ir psichiatrijoje, nors daug kur jo įtaka ir blėsta. Einšteinas sujungė Newtono sukurtą visatos vaizdą. Spenglerio mintys apie vakarų likimą tebelinkniuojamos. Heideggeris — vienas iš pranašų savo laiku buvusio taip populiaraus egzistencialistų sąjūdžio.

Po visuotinos diktatūros ir anarchijos

Vokiečiai — gabi, talentinga ir kūrybinga tauta, nors kartais, deja, leidžiasi nubloškiamai į šalį netikrų pranašų. Mums darosi įdomu, kaip reikšias vokiečių literatūra sužlugus nacių diktatūrai, Vokietijai atsigaunant ūkiškai ir kultūriškai. Šio srityje mums iš dalies pasitarnauja prie Kongreso Bibliotekos Washingtono 1950 m. įsteigtas G. C. Whitall Poezijos ir Literatūros Fondas, kurio pastangomis šiemet JAV valstybinėje spaustuviėje buvo išleistas intriguojantis leidinys "French and German Letters Today".

Šiame leidinyje Hans Egon Holthusen kaip tik ir rašo apie vokiečių literatūrą peržengus žero tašką — II Pasaulinį karą. Jis pabrėžia, kad tuoj po karo Vokietijoje įvyko nusimetimas to netiesos raišio nuo visuomenės akių, kurios buvo pridengtos per keliolika nacių viešpatavimo metų. "Pokario Vokietija buvo parbloškta griuvėsiuose; visuomenė buvo beformė masė pasimetusių vyrų, moterų ir vaikų. Visuotinė anarchija užėmė vietą visuotinės diktatūros" — taip Holthusen nusako pokario Vokietijos padėtį.

Senųjų literatūros vilkų pirmasis balsas

Kas iš to chaotiškojo liūno pirmiausia pradėjo kilti literatūros pasauliui? Atrodo, gal kiek paradoksiška, bet nenustabu, kad po 1945 m. visgi pirmieji, kurie įstengė autoritetingai išreikšti naują patirtį, buvo senieji literatūros vilkai. Jų tarpe buvo dvi srovės — viena konservatyviųjų, vokiško klasicizmo atstovų, kita jau buvo šaknis leidusi ekspresionistinėje eroje. Jie visi jau buvo pasireiškę po I Pasaulinio karo. Nacių diktatūros metu jie arba turėjo pasisąlinti į užsienį, arba — aptilę glūdėti tėvynėje.

Berlyno medikas — poetas

Vienas iš tokių buvo Berlyno medikas, essayistas, poetas **Gottfried Ben** (1886—1956). Jis buvo vienas iš tų vokiškojo ekspresionizmo atstovų, stipriai besireiškęs 1910—1920 m. Baigiantis II Pasauliniam karui jis buvo jau pasiekęs 60 m. amžiaus, bet per visą savo paskutinį gyvenimą dešimtmetį džiaugėsi pasisekimu, ir tai rodo, kad ekspresionistiniai polinkiai vokiečių publikoje buvo susilaukę ilgaiavę tveriančios įtakos, ku-

ri buvo jaučiama vokiečių inteligentijoje ir po didžiosios katastrofos. Gottfried Ben buvo linkęs nepaisyti visų varžtų. Kaip medikas — stipriai jautė fizinės ir emocinės korupcijos ženklus; jo poezija būdinga nusivylimu ir ekstazės mišiniu. Nietschės mintys jam buvo iš dalies neišvengiamas likimas.

Paskutinėje savo gyvenimo dekadėje jis buvo itin produktyvus, ir vargu ar kas galėjo geriau išreikšti pokario vokiečių inteligentijos pesimizmą, skepticizmą, kaip Ben. Su cinizmu jis kalbėjo apie politinio pasaulio beprasmybę, kaip senienas išpardavinėjo vokiečių ankstyvesnes dvasines tradicijas. Jo horizontas — be Dievo ir šviesos, tik su šūkiu: "gyventi tamsoje, dirbti tamsoje kaip tik galima geriau".

Raudonasis Brechtas ir kūrybingasis Mann

Iš tos kartos kūrėjų Vokietijoje turėjo įtakos ir **Bertold Brecht** (1898—1956) — vienas iš iškiliausių marksistinių rašytojų. 1948 m. grįžęs iš amerikiečių ištremimo. Atsisakęs metafizikos ir religijos, jis kalbėjo apie klasių kovą ir socializmo pergalę. Kaip dramaturgas jis gal net daugiau žinomas negu kaip poetas. Vis dėlto tarp Brecht'o ir Rytų Vokietijos režimo buvo nemažai trynimosi, ir jis mirė abejonose dėl savo kelio, jei ne tikroje desperacijoje.

Trečiu iš to laikotarpio itakingųjų vyresniųjų reikia suminėti **Tomą Mann** (1875—1955), Nobelio premijos laureatą. Po karo apsigyvenęs Šveicarijoje, jis susilaukė literatūrinio pasisekimo, kuriuo galėjo lenktyniauti nebet Rilke ir Kafka. Garsėjo jo 1947 metais išleistasai "Doktor Faust". Autorius šią knygą vadina literatūrine parodija. Pasakoja apie modernų vokiečių kompozitorių, kuris demonui parduoda sielą už kitaip neatsiekiamą kūrybos genijų. Pagaliau jis patenka į pragara, psichologišką. T. Mann gabiau būdu tą aprašomą pragarą jungia su trečiojo reicho nusileidimu ir pragara. Panašiai ir kūrinyje "Magiškasai kalnas" Tomas Mann kalba apie Vokietiją, priėjusią liepto galą ir savo gyvenimo krypties vaisiais pasiekusią absurdą. Ir jis tai moka nusakyti su ironija ir stiliaus meistriskumu.

Ginkluoto nihilizmo dumble veržtis į interaktualinį išsilaukimą

Pagaliau ketvirtas iš ankstybesnės kartos pokario kūrėjų — **Ernst Juenger** (gimęs 1895). Jo kūryba taipgi sutelkia to laikotarpio nihilistines tendencijas. Moralistas ir filosofas, savo minties gilumu ir iškilia forma vokiečių pokario literatūroje jis užėmė vieną pirmųjų vietų. Aki-vaizdoje tōs istorinės katastrofos, jis ieškojo kokių nors moralinių vertybių, kurios padarytų gyvenimą prasmingu. Ypač jo II Pasaulinio karo dienoraštis, o labiausiai tomas, pavadinimas "Strahlungen" (1949 m.) rodo pastangas ginkluoto nihilizmo dumble veržtis į moralinį ir intelektualinį išsilaukimą. Juenger prieina artimų išvadų kaip ir T. Mann savo "Doktor Fauste". Ir jų likime yra šis tas bendro: Tomas Mann, būdamas Kalifornijoje, suėjo į ryšį su Roosevelto anti-fašistais, o Juenger vedė derybas su Prancūzijo-

je buvusiais aukštais vokiečių karininkais, Hitlerio priešais.

Vidurinioji pokario karta

Tokie senesniosios kartos atstovai. Vokietija literatūrine kūryba turtinga. Kasmet ten išei-na tarp 15,000 ir 20,000 naujų knygų. Jų tarpe stipriai reiki-kiasi vidurinioji karta, kurios atstovai gimę 1900—1920 me-tais. Vieni iš jų ieško kūrybinę tikrovę rasti konkrečiose mies-to gyvenimo apraiškose, techno-loginės civilizacijos sąlygose. Kiti — gamtoje. Abi kryptys yra pasiekusios gražių laimėji-mų lyriškame jautrumo, išraiškos turtingume. Atrodo, kad iš vidurinės kartos poetų stipres-nieji yra įkvėpimo ieškoję gam-toje. Jų savotišku įkvėpėju lai-kytinas Wilhelm Lehmann. Juos daugiau domina, amžinoji gam-ta, kaip žmogaus sukurtas tech-nologinis pasaulis.

Aistringas paslėptų žodžių medžiotojas

Svarbiausias šios kartos poetas yra **Karl Krolow**, gimęs 1915 m. "Pradėjęs paprastais idiliškais ir bukolishkais vaizdais, Krolow, tas apdovanotasis me-džiotojo talentu paslėptiems žo-džiams ir nuotykių aistra meta-forų (palyginimų) lauke, poetiškosios išraiškos ribas praplė-tė kaip nei vienas kitas to laiko vokiečių poetas", — rašo apie jį Holthusen. Jis domėjosi pran-cūzų ir ispanų siurrealistais, ne-pasimesdamas jų madnioje ra-šymo anarchijoje. Jo kūryboje yra daug naktinių gamtos as-pektų, istorijoje atsiliepančių teroru, karu, politinė katastro-fa.

Šioje rašytojų kartoje dar la-bai žymi Kafkos įtaka. Kiti yra pagauti E. Juengerio stiliaus elegancijos. Treti pasirinkę sau pavyzdžių amerikiečių romaną, kaip sakius Hemingway ar Faulkner kūrybą. Dar kiti akis nukreipę į James Joyce.

Revoliucingas Boellio katalikiškumas

Iš šios generacijos yra pla-tesnio dėmesio pasiekę Heinrich Boell ir Gerd Gaiser. Abu du savo vardą susidarė knygomis apie karą, savo elutėmis pasie-kdami fronto gyvenimą. **Heinrich Boell** (gimęs 1917 m.) ypatingą dėmesį atkreipė savo romanu "Wo warst du, Adam" (Kur tu buvai, Adomai; išleistu 1951 m.) Čia tiek bejausmišku-mo žmonėse, pergyvenimo, kad esi Dievo apleistas, nors ir ne be kaikiurų vilčių prosvaitėmis, kurios pvz. reikišiasi mintimis kaip ši: "Turime melstis, kad paguostume Dievą".

Bell romanai ir novelės liečia dabarties Vokietijos vidurinės klasės žemesnius žmones. Jie džiaugiasi pokario geru gyvenimu, bet ir jaučia moralinę de-presiją. Jis duoda socialinę be-ltristiką, kuri nėra per daug ap-sunkinta intelektualiniais sam-protavimais, ir tačiau meniškai gili. Jo kalba konkreči ir jaut-ri. Jo moralinis ryžtas dažnai apprendžiamas kokio revoliu-

Vaizdas iš Vilniaus krašto

Julija Švabaite

VISKAS PRAEINA

*Veidu į šiaurę kai atsigulsi
I balto smėlio
Šiltąjį guolį
Susikabinkit, mano broleliai,
Tvirtai kaip žemė,
Tvirtai kaip uolos...*

*Viskas pračina,
Viskas pračina,
Pirmasis džiaugsmas,
Saldusis rūpestis,
Mažų pirštelių
Švelnus trapumas...*

JUODI JUODI ARIMAI

*Juodi juodi arimai
Ir tankūs akmenys
Mano delne kaip rudens žiedai.
Džiaugsmingų vasarų
Žali karklynai,
Miegančių sodų tamsi žolė...
Motinos rytas,
Kai pasilenkus
Renka saldžiuosius obuolius...*

*Graudi
Graudi lopšinė
Motinos lūpose,
Ir saulės įsčiuje,
Žemės kančioj...*

EISIU ANT KALNELIO

*Eisiu ant kalnelio
Tarp gelsvų pušynų,
Tegu neišsluota
Čia paliks asla...
Eisiu aš svyruodama
Ir giliai dejudama,
Atsilepk, motule,
Mane guosdama...*

*Nuo saulės verksmo,
Jos akių užtrintų
Kyla tamsios miglos,
Artinas raudas.
Prie atverto šono
Rudeninio kapo
Tūktai tavo skausmą,
Motina, randu...*

cingo katalikiškumo, iš kitos gi-pusės čia daug simpatijų ma-žam gatvės žmogui. Jis per-sunktas katalikiškomis tradici-jomis, bet turi ir socialinio kri-ticizmo, melancholijos, kas ga-rantuoja pasisekimą Adenaue-rio Vokietijoje.

Mėlė ir mirtis

Savo poetine įtampa stipres-nis, nors netaip ryškus religine ir moraline mintim, yra **Gerd Gaiser**. Publikos dėmesį atkrei-pė jo knyga apie vokiečių avia-cijos, Luftwaffės sunaikinimą Norvegijoje — "Die Sterbende Jagd" (Mirštančioji medžioklė, paskutinis eskadromas; išleista 1953 m.). Aprašoma grupė ironiškų, sofistiskų aukštai tech-niška išlavintų žmonių, skirtų išnykti po kits kito; ryškiai at-vaizduoja nepakeičiamą nepake-lijamą vokiečio kario likimą, ku-ris prataria: "Nebėra išeities. Juk negali gi atsisakyti savo se-sers ar motinos tik dėl to, kad ji velnio apėsta".

Gaiserui socialinis criticiz-mas svetimas, net ir ten, kur

jis gilinasi į dabarties visuome-pus, kaip jo naujame romane "Schlussball" (Užbaigos balius, išleista 1958 m.). Čia paslaptin-gai audžiamas žmogaus likimo gijos su nemirštančia meilės te-ma, su mirtimi, su netvarka at-siradusia socialinėje katastrofo-je. Jo charakteriai, ypač vyras, yra nedrąsus, tylūs, užsidarę; juose yra kažkas laukiniško, ne-apvaldyto.

Jauniausieji

Jauniausioje kartoje, gimusio-je 1920—1935 m., jaučiamas ly-riinių talentų retumas. Kaikurie šios kartos kūrėjų pradėjo ban-dymais, išplaukusiais iš siurre-alistinės anarchijos, kiti rašė Ezra Pound būdu, kiti susido-mėję abstrakto poezija, nors jo-šnykti po kits kito; ryškiai at-vaizduoja nepakeičiamą nepake-lijamą vokiečio kario likimą, ku-ris prataria: "Nebėra išeities. Juk negali gi atsisakyti savo se-sers ar motinos tik dėl to, kad ji velnio apėsta".

Vilkų apgynimas

Talentingiausias tos grupės lyrikas yra **Hans Magnus En-zerberger** (gimęs 1929), kurio pirmoji poezijos knyga buvo pa-

(Nukelta į 5 psl.)

KULTŪRINĖ KRONIKA

• A. a. prof. Kazys Pakštas visuomet buvo pasirušęs padė-ti besimokančiam jaunimui. Pats savo jaunystėje iš didelio vargo išėjęs, ne tik atjausdavo besveržiantį į mokslus mūsąjį jaunimą, bet tiesiog žėrėdavo šventu degančiu noru pa-gelbėti, kas jį darė amžinai jau-nu, amžinu idealistu...

Lietuvoje gyvendamas jis tu-rėjo vieną paskirtą kambarį dviem moksleivėm (jo gimina-i-tėm), kurias mokslino ir išlai-kė. O ir čia Amerikoje, iki pat savo gyvenimo galo, jis vis šel-pė besimokančius iš nedidelių savo atsargų, pats gana taupiai gyvendamas.

— Tegul mokosi, tegul žengia pirmyn, juk tai mūsų ateitis! — aiškindavosi. Žinau iš velio-nies pasakojimų, kad neperse-niai iš jo stipendiją yra gavusi viena lietuvių šalininkė, bestu-dijuojant: Romoje, ir dabar jau baigusi mokslą. Taip pat viena velionies tolimesnė giminitė studijavusi chemiją — biologiją ir laimingai baigusi. Ir dar kiek gal atsiras jo studentų — čiu, kuriems jisai Lietuvoje yra padė-jęs ir "ant kojų pastatęs".

Kaip gi būtų gražu šiandieną, kad visi, kas gavo materialę profesoriaus paramą, prastų jo didelį ryžtą padėti besimo-kančiam jaunimui. Prastų jį perduotų jo sudėtas aukas ki-dutiems, sekantiems, kurie taip pat veržiasi į mokslą ir prade-da studijuoti. Tenebūnie man paskaityta už bloga už tą ma-žytį priminimą! Konkrečiai siū-lyčiau tiems, kurie naudojami prof. K. Pakšto stipendijomis, ar vienkartinė parama pradėti pirmiesiems steigti prof. K. Pakšto vardu pastovią stipendi-ją bestudijuojančiam jaunimui

Velionies šviesiam asmeniui paminėti dabar yra ir, turbūt, bus ruošiami minėjimai, akade-mijos įvairiuose JAV miestuose. Kaip yra žinoma, Bostono ateitininkai ruošia minėjimą, New Yorko ateitininkai ruošia lap-kritų minėjimą, Miami lietuviiai taip pat projektuoja — šnekasi apie minėjimą žiemos sezonui ateinant. Tiems minėjimams praėjus, neabejoju, kad velio-nies draugai, kolegos, pažįsta-mi ir organizacijos surinks me-džiagą ir išleis jo monografiją. Čia, šioje vietoje, norėjau tik priminti, kad daugybė medžia-gos ir fotografijų tam reikalui atsiras ir jo paties bibliotekoje, kuri paliks pilnu, nepalietu vienetu Pasaulio Liet. Archyvo saugiose rankose.

Tuo būdu, — visai prienamų ir lengvu būdu, galėtume turėti a. a. prof. K. Pakštui šiuos dvasi-nius pastatytus paminklus:

- 1) Jo vardo biblioteką (paau-kotą Pas. Liet. Arch.);
- 2) Jo vardu įsteigtą stipendi-ją;
- 3) Jo monografiją.

Apie kitką vėliau bus plačiau parašyta.

Janina Pakštienė

• Algirdo Gustaičio ir Povilo Jasiukonio paruošti filmai "Lietuva Europos nugalėtoja" ir "Tremties mokykla" buvo rodo-muoti nepasitenkinimo šauks-mus, o vis dėlto didieji pramonės mecenatai juos vainikuoja premijomis, vadindami juos fe-dera-inės respublikos piktais jaunais žmonėmis. Visuomenę jie intriguoja savo netaktais ir žavi jaunatviška savo generaci-jos blogybių išraiška.

• Vyt. Kašuba sukūrė firmos ženklą Neris tarp prekybos bendrovei, panaudodamas stili-zuotą stogų žirgelių, skydą su vyties kryžiumi.

• Lietuvių rašytojų rinkinys angliškai — Selected Lithuanian Short Stories, redaguotas Stepo Zbarsko, išleistas pakar-totiniu leidimu. Antroji laida truputį skiriasi nuo pirmosios, kadangi čia yra kaikiurų pakei-timų autorių atžvilgiu. Kai kurie autoriai nebeatstovaujami, o įdėta du nauji, tai Žemaitė ir Vaizgantas. Žemaitės išspaus-dintas "Suciuptas velnias", o Vaizganto "Rimai ir Nerimai". Antrojoji laidoj yra du įvada-i, vienas prof. Angoff ir kitas, plačiau apžvelgias lietuvių lite-ratūrą, amerikiečio poeto Clark Mills, kurio sutrumpintą žodį vėliau manom galėsim paskelbti šio dienraščio puslapiuose.

Antroji laida turi 280 psl., taigi beveik dvidešimčia pusla-pių didesnė. Viršelis tas pats, tik geltonam fone. Viršelio aplanke yra įvairių kritikų pala-nkūs atsiliepimai apie pirmąją laidą. Nors rinkinį redagavo Stepas Zbarskas, tačiau galuti-nį žodį tarė amerikietis redak-torius, jo sprendimu ir padary-ti pakeitimai. Pirmojoje leidi-je novelės ir legendos nebuvo išskirtos, antrojoje laidoje yra skyrus "Legends and Tales", kuriame yra Vaičiulaičio, Krė-vės, A. Vienuolio ir N. Mazalai-tės kūriniai.

Sveikintinas St. Zbarsko nau-jas darbas, tai gale knygos pa-duotas lietuvių kultūrą liečian-čių anglų, prancūzų bei vokie-čių kalbomis knygų sąrašas, kur amerikietis skaitytojas gal-ės pasirinkti jam patinkamų leidinių ir daugiau susipažinti su Lietuva ir jos kultūra. Leidi-nys daro malonų įspūdį ir padės amerikiečiui susipažinti su lietu-vių literatūra. Knyga kainuoja 5 dol. Gaunama ir "Drauge".

• Dr. Tomas Žiūraitis, O. P., yra nevien eselių dominikonų namo dvasios vadas ir kolegijos profesorius, bet ir naujos Ox-ford gimnazijos kapelionas. Be kitų ruošiamų mokslinių veika-lų bei straipsnių, kviečiamas yra pažadėjęs dalyvauti kolektyvi-niame moksliniame veikalė (ku-ris bus spausdinamas Salzbur-gue, Austrijoje) "Analyse und Synthese der menschlichen Per-soenlichkeit".

Atsivėlgdamas į mokslinę ir visuomeninę, ypač lietuvių tar-pę, tėv. dr. T. Žiūraitis darbuo-tė, dominikonų provincijolas, airis, leido jam sumažinti kole-gijoj dėstymo valandas, kad ga-lėtų daugiau pasisėsti studi-joms ir savo mokslinių darbų planavimui, pastoraciniais pa-mokslams bei kalboms ir pa-skaitoms, į kurias amerikiečių ir lietuvių tėv. dr. T. Žiūraitis, O. P., yra dažnai kviečiamas, kaip turtingas kalbėtojas; tu-ri eilę pakvietimų vesti misijas, rekolkecijas ir t. t. Jo adresas: Rev. Dr. T. Žiūraitis, O. P., 775 W. Draher Road, Oxford, Mi-chigan, Tel. OA-kland 8-2856.

• Baltgudžiai apie Lietuvą. Amsterdamė, N. Y., leidžiamas gudų laikraštis "Šiaubis" (Sė-jėjas) savo spalio mėn. numery isidėjo straipsnį "Mes ir lietu-viai", kur prisimena Lietuvos Didžiosios kunigaikštijos laikus, kada ir dabartiniai Baltgudijos plotai buvo vadinami Lietuva, o ten gyvenusieji lietuviai. Pa-lankiai prisimenami lietuviai; taipgi nusakomi baltgudžių ry-šiai su Vilniui.

• Vyt. Kašuba sukūrė firmos ženklą Neris tarp prekybos bendrovei, panaudodamas stili-zuotą stogų žirgelių, skydą su vyties kryžiumi.

• Danielius Starka Vokietijo-je baigė aukštąsias muzikos teo-rijos studijas.

Lietuvis kultūros mecenatas

ANTANAS JUŠKA

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, kurios centras yra Romoje, neseniai prel. Pranciškų Jura, švento Pranciškaus parapijos k'ebona, Lawrence, Mass., paskelbė minėtos institucijos garbės nariu. Šią žinią išdėjo daugelis laikraščių, žurnalių, tačiau be jokių komentarų. Gal kai kam atrodė, kad prelatas Pr. Juras lyg ir nevertai tą titulą igavo. Jis juk nėra teologijos, filosofijos, ar kitų artimų mokslo šakų daktaras, nėra profesoriaus jokiam universitete, jokioje kolegijoje.

Be to yra žinomas pamokslininkas, katechizatorius, visuomenininkas, organizatorius. Jam teko redakcijos štabe būti, jo daugelis straipsnių pasirodė laikraščiuose, žurnaluose. Jis yra autorius ne vienos lietuviškos m'ad'eknygės. Iš jo jo plunksnos yra pasirodę, pvz., "Pranašystės", vidutinio storumo veikalas, kur populiariai dėstomas Kristaus mokslas. Jis mėgino savo talentus ir literatūrinėje srityje, parašė — "Piloto dukterė", dramą.

Tačiau, gerbkime jo atvirumą ir nuosirdumą, kaip jis pats teigia tiek religinėje, tiek literatūrinėje kūryboje, nepakilo aukščiau vidurkio. Moksline srityje gali būti dveji nuopelnai. Pirmoje eilėje atiduotina pagarba kūrėjams. Dažniausiai kiti jiems sudarė sąlygas, kad šie baigtų aukštuosius mokslus, kiti aprūpino pastogę, duona, kai jie buvo atsidėję savajai kūrybai. Be kitų pagalbos jų veiklai nebūtų išvydę pasaulio šviesos. Tad sėkmingo vaisiaus dalininkai lieka ir tie kiti. Man atrodė, būtų nusikaltimas, kad džiaugdamiesi pirmųjų kūryba, užmirštume antruosius. Prie tu atrūjų kultūros puoselėtojų priklauso ir mielas prel. Pr. Juras. Tiesiog džiugu, kad rimta mokslo įstaiga ji pakėlė ir garbės narius.

Lietuviškų knygų leidėjas

Prieš mano akis guli sąrašas knygų, kurias prel. Juras savo lėšomis išleido. Tokių veikalų priskaičiuoju 33. Prie religinės literatūros priklauso šios jo išleistos knygos: "Didysis Ramybės Šaltinis", "Ramybės Šaltinis", "Sventųjų gyvenimai", "Pranašystės" (autorius jų yra tas pats prel. P. Juras), "Apie Kristaus sekimą", Naujasis Testamentas, Šventas Raštas II tomas, "Kad kurentųsi" (prel. V. Tulabos), "Prie vilties kryžiaus" (kun. dr. J. Prunskio), "Marijos garbinimas Lietuvoje" (kun. dr. J. Vaišnora), "Didžioji Padėjėja" (dr. A. Maceinos). Filosofinės knygos, kurias P. Juras išleido, pirmoje eilėje yra prof. dr. A. Maceinos veikalai — "Didysis inkvizitorius", "Jobo drama", "Saulės giesmė". Prie šios rūšies skirtina ir "Ateitininkų ideologija" (prof. dr. S. Salkauskio).

Mūsų garbusis lietuviškos kultūros globėjas nepamiršo ir poezijos, išleidamas šiuos didžiųjų poetų kūrinius — "Pavasario balsai" (J. Maironio), "Poezija" (J. Baltrušaičio), "Sventieji akmenys" (Fausto Kiršio), "Sesuo butis" ir "Kristaliname karste" (J. Aisčio). Prozią tame ilgame sąrašė atstovauja A. Vaičiulaitis su "Kur bakažė samanota", pedagogikai kun. A. Sušinskas su "Marsas jaunystei". Prie istorijos skiriami — "Mistiniame sode" (kan. M. Vaitkaus), "Švento Pranciškaus Parapijos Istorija" (S. Sužiedėlio), ruošiami dar — "Merkelis Giedraitis" (Z. Ivinskio).

Dosnaus leidėjo liko nepamiršti ir muzikai — "Mišios" (J. Kačinsko), "100 liaudies dainų" ir "Liaudies dainos" (J. K. Banaičio), "Dainos" (St. Šimkaus) ir "Vai lėkite dainas", kurias redagavo kun. Dabrila. Mišriai sričiai paliktini — "Konunizmas, antikristo religija"

(K. Čižiro) ir "Taupioji virėja" (Mačiulytės Daugirdienės). Vos du veikalai — "Ramybės šaltinis" ir "Taupioji virėja" — netik apsimokėjo spausdinimo išlaidas, bet davė ir šokių tokių pelną. Gi dauguma atnešė grynos nuostolos, daug veltui išdalinta, daug tebetūno platintųjų lentynose.

Tėviškas rūpestis autoriais

Kai kurios knygos ir šiandien būty dar neparašytos, jei su jų autoriais gerbiama pre'atas nebūtų palaikęs artimo kontakto — tiesiog užprašydama parašyti kai kuriuos veikalus, globodamas juos kūrybos procese. Vargu kas būtų sugundęs mūsų žymųjį filosofą dr. A. Maceiną trenūti sąlygose rašyti "Saulės giesmę", ar "Jobo dramą", jei prel. P. Juras nebūtų prašęs, nebūtų parūpinęs pastogę bei geresnį duonos kasnį. Žymėtina smulkmena, kad dr. A. Maceinos politinė linija nėra prelato artima, tačiau tas netrukė autorius kūrybos talentą įvertinti, juo didžiutis, juo rūpintis, kad tik galėtų kūrybai atsidėti.

Kitas, mūsų garbingos praeities tyrinėtojas, begyvenas Romoje dr. Z. Ivinskis, patyrė irgi prelato didžią paramą. Kas jį matė Vatikano archyvuose, tebutų vienam istorikui žinoma. Jei ten visa rasta medžiaga, kuri tik liečia mūsų praeitį, buvo nufotografuota, išliko negendaime filme, to viso milžiniško darbo finansuotojas yra tas pats prel. P. Juras... Tik dėka jo nuolatinės g'obos pasirodys ir seniai lauktas, vertingas veikalas, atskleidžias mūsų tautos vieną dramatiškiausių epizodų — "Merkelis Giedraitis".

Daug valandų pašventė ir kun. dr. J. Vaišnora, rašydama savo didelį ir kruopštų veikalą — "Marijos garbinimas Lietuvoje". Vargu jis būtų turėjęs kantrybės prie to istorinės studijos sėdėti, jei nebūtų iš anksto žinojęs, kad prel. Juras jį išleis, jei nebūtų patyręs raginimų, skatinimų bei konkrečios paramos. Vienas iš žymiausių muzikų, kompozitorių, J. Kačinskas, kai komponavo savo Mišias, turėjo pažadą, kad Lawrence lietuvių klebonas jas išleis. Gaila tik, kad jų iki šiol niekas neišpildė. Vargu, kas mėgins — per sudėtingos, per ilgos.

Parama aukštesnėms mokykloms, universitetui, mokslus einančio jaunimo organizacijoms, spaudai

Dvi aukštesnės mokyklos — Tėvų Pranciškonų Gimnazija Kretingoje, Tėvų Marijonų Kolegija Thompsonė, neskaitant mažesnių pagalbos kitoms mokykloms, iš prel. Juro patyrė ypatingą paramą, be kurios jų įsikūrimas sunkiai būtų buvęs įmanomas. Dr. J. Eretas savoje monografijoje apie prof. S. Salkauskį plačiau sustoja ties Vytauto Didžiojo Universiteto Teologijos — Filosofijos Fakultetu, kuriam tautinio režimo metu buvo daroma daug sunkumų. O vis dėlto jo mokomasis personalas buvęs nepaprasto mokslinio lygio. Juk veik visi jo profesoriai buvo stulijavę užsienio — Friburge, Liuvene,

Prel. Pranciškus Juras

Berlyne, Vienoje, Paryžiuje. Iš valdžios stipendijų veik negautė specializuotis. Visa parama atėjo iš privačių šaltinių. Daugiausiai čia nusipelnė garbingoji Motinė, draugija, kurios stambiausiu n'ėmėjai buvo Amerikos lietuvių kunigai, kurios valdybos priekyje dažnai būdavo tas pats prel. P. Juras. Iš tos sąsimtinės iš jo kišenės į aną kasą plaukė. Seselės Sirdietėms Šiauliuose nupirko dr. Mickaus namą, kuriame jos buvo apsigyvenusios prieš II Pas. karą. Už namą buvo sumokėjęs per 10 tūkstančių dolerių.

Didis labdarys, kokiu visada buvo prelats P. Juras, rūpinosi ir organizuoti mokslus

beieinančių jaunimui. Jis visada arti stovėjo ateitininkų. Jo kelios tūkstantinės yra aukotos ateitininkų rūmams, jų statybai Kaune. Kai A. Smetonos valdžia mokslieivius ateitininkus laisvoje Lietuvoje uždarė, pirmasis prel. P. Juras protesto ženklui jį paramai pasiuntė 500 dolerių. Malonu jį buvo stebėti, kai jis, nors amžiaus kiek ir palenktas, rodo, netoli 70 metų, iškilmingose eitynėse per ateitininkų jubiliejinį kongresą su kitais žygiavo.

Prel. Pr. Jura galėtum pavadinti ir didžiųjų spausdintininku. Vargu, kas kitas turi tokį didelį patyrimą, kas liečia nuostabias spausdinimo mašinas,

jų techniką, kaip jis. Jis padėjo pagrindą tėvų pranciškonų spaustuvi Kretingoje. Jis savo šimtinėmis lopė ir senojo laikraščio "Darbininko" mašinas, kad šis dar vegetavot Bostone. Tas pats Juras padėjo tėvams pranciškonams perkelti "Darbininką" į Brooklyną. Jauniausias vienuolynas Nekalto Prasiidėjimo seselės kūrėsi Putname. Čia jis joms nuperka linotipą ir spausdintuvus mašinas, kad galėtų rašytam žodžiui pasisūvesti. Dienraštis "Draugas" daug kartų ir įvairiom progom iš jo yra stambesnę auką sulaukęs.

Kad tik kiti kurtų

Savo santaupas, savo globą prel. Juras yra skyręs kitiems, kad šie iškiltų, lietuvių tautos vaidą išgarsintų, liktų pasaulio žiburėliais. Jis ragina gabiuosius, pašauktuosius kurti, sudarydamas jiems sąlygas, juos globodamas. Tas pats gerasis mecenatas ir kitų sukurtus turtus rankioja, juos į vieną vietą, kaip ta darbišioji bitelė, gabena, krauna, kad tik rinkinys išeitų didesnis, patrauklesnis. Tų motyvų vedinas jis aukoja savo laiką, sveikatą, rankiodamas liuanistinę medžiagą tūkstančių pinigais išleido Alkos Muzėjui Broktone, kuriam tikty P. Juro muzėjaus vardas. Sakoma, kad ten tiek daug istorinės medžiagos priankiota, jog dviems darbininkams užtektų darbo visiems metams. — Jis vašingas kaip retas. Jam parapija, be abejo, padėjo, jo tikšus suprato. Be to, ir gerasis Dievas nepasiskystėjo jam administratoriaus gabumų. Jis žinojo netik kaip pinigą gauti, bet jį investuoti, kad jis nemazėtų, o didėtų.

MOVING
A. BENIULIS atlieka įvairius perkrautymus bei pervežimus iš "olimų ir artimų atstumų".
Tel. Bishop 7-7075

Pasiruoškite Ateinančių (1961) Metų ATOSTOGOMS!
Ateinančių metų atostogas planuokite jau dabar, kad galėtumėt turėti geresnį pasirinkimą ir lankytinų vietų ir lėktuvų ar laivų pasirinkimą.

SEGHEITI TRAVEL BUREAU
2451 S. Oakley Ave., Tel. YA 7-3278, Chicago 8, Ill.
sutvarko dokumentus, parūpina kelionę lėktuvais, geležinkeliais, autobusais, laivais, kaip keliauti Europoje taip ir planuoti atostogas P. Amerikoj, Kanadoj ar ir pačioj Amerikoj įvair. vietose.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ Pres
2555 West 47th St. Tel. LaFayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING
4 1/4%
NESA INVESTAVIMO SĄSKAITOS
Mokami nuo vasario 1 d., 1960
PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D
Dividendai mokami sausio ir liepos m. 1 d.
VALANDOS: PIRMAD. IR KETV. 9 v. r. iki 5 p. p. ANTRAD. IR PENKTAD. 9 v. r. iki 5 p. p. ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 val. d. Trečiadien. uždaryta.

APDRAUSTAS SAUGUMAS - PELNINGI PATARNAVIMAI
Pasinaudokite sekanciais mūsų patarnavimais: Nariams veltui iškeičiami čekius. Duodame Money Orderius — čekius selmos biloms apmokėti. Apdraudžiame taupymo skyrius. Kalėdų ir vakacijų skyriai. Aukšti dividendai. Jaunuoliams kolegijos bonų skyrius. Nemokamas parkinimas. Sangos vaučių dėžutės. Depozitavimas nakti. Organizacijoms veltui kambarys susirinkimams. Ir daug kitų naudingų patarnavimų.
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASS'N
6245 So. Western Ave., Chicago, Ill. Telef. Grovehill 6-7575
ATDARA: Pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį ir penktadienį nuo 9 iki 8. Trečiadienį uždaryta visą dieną, o seštadienį nuo 9 iki 12.30 val. po pietų.

Tokiam tikty netik vienos organizacijos garbės nario biuletas, toks skelbtinas ir kaip visos mūsų lietuviškos kultūros globėjas, mecenatas. Tikiu, kuo nepaprastai džiaugiuosiu, kad ateinančiais metais, beįvyksta Kultūros kongresas, prelato P. Juro nuopelnus ypatingu būdu įvertintų, ypatingu būdu atžymėtų. Tegyvuoja šviesūsis žiburis tamsių ūkanų dienose.

DR. RŪTA BUTNIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
744 West 35 St. Tel. BI 7-8883
Val. 9 v. r. - 1 p. p. d. 4:30-6 v. p. p. d. 2801 W. 63 St. (Kampus Kampas) Val. 1:30-4 p. p. d. 7-9 p. p. d. Tel. HE 6-4858 Rez. tel. HE 4-4512

DR. J. G. BYLA - BYLAITIS
Nervų-Smegenų Ligos, Chirurg
OAKLEY MEDICAL BLDG
2300 West 51st Street
Valandos: kasdien susitarus skambinti tik pirmad. antrad. ketvirtad. penktad. šik nuo 2-4. 6-8 val. P'rospect 6-1795. Rez. TRF. MONT 6-5520

DR. Z. DANILEVIČIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
spec. vidaus ligos
6317 South Western Avenue
Tel. ofiso — Republic 7-4900
Namu — Grovehill 6-5163
Valandos: kasdien 2-7 v. p. d. Šeštad. 1-6 val. p. d. Trečiadieniais uždaryta.
Dėl tikslaus priėmimo laiko (apptiment) malonėkite susitariu telefonu ar asmeniškai, kad nurodytu laik laukt!

DR. W. M. EISIN-EISIMAS
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERLIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 S. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą
Jei neatsiliepia skambinti MI 5-0001

DR. B. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė: akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val. kasdien 1-3 p. d. Šeštad. 10-2 p. d. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2757 West 71st St.
Val. kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštad. nuo 12:30 — 2:30 val. p. d. Treč. ir kitu laiku tik susitarus.
Tel. ofiso ir rez. WA 5-2017

P. SILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protėdas
Aparatų-Protėzų Med. ban. dazal. Spec. pagalba kojoms (Arch Support) ir t. t.
Val. 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-11
ORTHOPEDIAS TECHNICIANS LAB
2850 W. 63rd St., Chicago 28, Ill
Tel. P'rospect 6-5004

DR. G. SIERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tels YA66 7-9889
Pritaiko Akišius, Kontaktus, Akių, Kiekias.
Ofiso ir Aktyvi Dėžutė
756 WEST 39th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-3 val. po pietų. Aka pagal aptikimą.

DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
(JONAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
5002 W. 16th St., Cicero, Illinois
Val. Kasdien 4-8 p. d. Šeštad. 10-2 p. d. Treč. ir kit. laiku tik susitarus

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val. kasdien nuo 1 — 4 p. p. ir 4 iki 8 val. Trečiadien. ir šešt. uždaryta.

DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 W. Marquette Road
Valandos 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Išskyrus trečiadienius.

DR. J. IR K. AGLINSKAI
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
5430 So. Kedzie Ave.
Pirma ligonis pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HEHlock 4-1562 nuo 2 iki 9 v. p. p. kasdien, išskyrus trečiadien. ir šeštad.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLIŲ LIGOS
Pritaiko akinius
6322 South Western Avenue
Val. Kasdien 10-12 val. ir 7-8 v. vak. Seštadieniais 10-11 val. Trečiadien. uždaryta. Kit. laiku susitarus
Ofiso telefonas PR 5-3229
Rez. telef. WAlbrook 5-5076

DR. VL. BLAŽYS
PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGOS
4701 South Damen Avenue
Kampus 47-tos ir Damen Ave.
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Šešt. 2-4 val. vak.
Trečiadien. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. LaFayette 3-6048
Rez. WAlbrook 5-3048

DR. G. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapimo takų chirurgija
Tel. P'rospect 6-1795
2800 W. 51st St., Chicago, Ill. Oakley Medical Arts Bldg.
484 Algona Ave., Elgin, Illinois
Tel. OWens 5-9533
Valandos pagal susitarimą
Tel. ofiso HE 4-5848, rez. HE 4-2394

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. Pirm. ketvir., penkt. 1-4 ir 7-9 Antr. 1-5, treč. ir šešt. pagal sutartį sekm. uždaryta.
Tel. ofiso HE 4-5758; Res. HI 5-3225

DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 p. d. antrad. ir penktad. 5-8 v. v.

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šeštad.: 9 v. r. — iki 2 p. d. Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIJA MONŠTAVIČIUS
GYDYTOJA CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: P'rimas 5-5766
Namu: BEVERly 3-3316
Priėm. val.: kasdien 6-9 v. v. Šešt. 1-4 v. p. d. Trečiadienį — uždaryta.

DR. ALBINA PRUNSKIS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
3250 South Halsted Street
Val. kasdien: 3 — 7 p. d.; penktad. 2-4 ir 6-8; šeštad. 1-4 val. Treč. uždaryta.

DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4342 Archer Avenue
(Kampus Kedzie ir Archer)
VAL. kasdien nuo 2 iki 9 val. vak. Treč. ir sekmadienį tik susitarus

DR. ZIGMAS RUBAITIS
2745 West 69th Street
Spec. ORTHOPEDINES LIGOS
Priešais šv. Kryžiaus Ikonine
VAL.: Pirm., antr., ketv., penktad. nuo 9 iki 11 ryto ir nuo 6-8 val. vak. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANS. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave. YA 7-7351
Val.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadien. uždaryta. Šeštad. 10 v. r. iki 2 p. d.)

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Naujas adresas: 4255 W. 63rd St.
Ofiso tel. REliance 5-4410
REz. tel. GROvehill 6-0617
Valandos: 1-2 p. m. ir 6-5 p. m. Penkt. šik 1-3 p. m. Trečiadien. ir šeštad. pagal sutartį

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 West 47th Street
(Bendra praktika ir specialiai chirurgija)
(Kampus 47th ir S. Hermitage)
Val.: nuo 2 iki 4 val. ir 6 iki 8 v. v. Šeštad. nuo 2 iki 6 val. Išskyr. sek.

DR. FL. TALLAT-KELPSA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
5002 West 16th Street, Cicero, Ill.
Val.: kasdien 5-8 p. m., šeštadien. 1-4 p. d. Kitu laiku ir trečiadienį susitarus.

DR. VYT. TAURAS
(Bendra praktika ir moterų ligos)
Ofisas ir rez. 2652 W. 56th St.
(Bendra praktika ir moterų ligos)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas ir rez. 2652 W. 56th St.
Tel. P'rospect 5-1228 ir P. Antrad.
Ofiso val.: Pirm 7-9 v. v., Antrad. Treč. ir Penkt. 6-9 val. vak., Šeštad. 2-4 val. popiet ir sulig susitarimu.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
(71st ir So. Campbell Ave.)
Val.: pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8. Treč. ir šešt. uždaryta.

DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERLIJA ir MOTERŲ LIGOS
Valandos: nuo 1-4 ir 6-8 val. vak. Seštadieniais nuo 1-4 val. popiet

DR. ONA VASKEVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 South Kedzie Ave.
Ofiso val. kasdien: 2-4; 6-8 Šeštad. nuo 2 iki 4. Treč. ir sekm. tik skubiais atvejais ir susitarus.

DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2420 W. Marquette Road
Val. nuo 2 iki 4 v. v. ir 7 iki 8 v. v. Trečiadien. ir šeštad. pagal sutartį.

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1821 So. Halsted Street
Tel. ofiso CA 6-0257, rez. PR 6-0660
Resid. 6000 So. Arvin Ave., Val. 11 v. ryto iki 3 v. p. d., 6-7 v.

DR. JUSTINA ŽIRGULIS
Ivatrios nervų bei protų ligos — vaikų ir suaugusių
PITTSFIELD BUILDING, Kamb. 621
55 E. Washington St., Chicago 3, Ill.
Priėmimas tik pagal susitarimą

Perskaityt "Draugą", dukite jį kitiems paaiškinti

Remkite dien. Draugą!

MILAŠIAUS MALDOS DVASIA

VYTAUTAS BAGDANAVICIUS, MIC

Norint pažinti Milašiaus maldos dvasią, nemažai medžiagos galima rasti jo romane "Meilės įvadas". Šis kūrinys yra vienas iš ankstyvesnių jo darbų. Jis vaizduoja vieno poeto dvasines keliones Venecijoje. Čia daug vietos užima jo meilė vienai išsvajotai moteriai; nemažai vietos čia skiriama paties Venecijos dvasiniam vaizdui; bet pagrindinė šio romano tema yra religinis ir dorinis šio personažo atbūdamas. Vaizduodamas, kaip religija pradėjo persunkti šio personažo jausminę meilę, autorius protarpiais paleičia maldos temą.

Meilė Venecijai veda prie susikaupimo

Vienas iš būdingų šio romano momentų yra epizodas, kuriame romano didvyrio meilė Venecijai, tai viduramžių respublikos liekanai, ji atveda prie tikėjimo ir prie maldos. Meilė Venecijos architektūrai ji atveda prie bažnyčios architektūros.

"Vieną dieną beslankiodamas tūkstantio pridengtų aikštės langų akivaizdoje, aš staiga pajutau į save atkreiptas Meilės akis ir pilnas pagarbos nusilenkiau galvą. O grožiai! O galingoji ir puiki rožė, Meilės padovanojimas. Meilei! Yra neapsakomai graži, kai Dievas pats save garbina. Ar tu gali būti kitaip, negu mistiniu ženklu savo menkoje apraiškoje? Pina saldieji baimės širdimi aš pasukau į rūmus, didelę puikią gėlę su tūkstančiais dvilypių kotų. Ir aš kaip kvailas apkabinau vieną iš vidinių kolonų, ir žmogaus kraujo plakimas savotiškai susiliejo su melinto akmens širdies plakimu. Nes meilė, pone riteri, meilė gyvena akmens širdyje..."

"Nelaimėi reikėjo, kad Labūnovas vieną vakarą mane užtikintų Šanta Maria della Salute bažnyčioje nužemintai bučiuojant akmens dulkes. Mano švelni paslaptis buvo išplepėta. Visas miestas paleido gerkles. Aš žūrėjau į besijuokiančius ir mane emė juokas labiau negu juos. Iš tikrųjų nežinia, kas yra labiau juokiančio: ar matyti akmenį, meilės persunktą ar kokį kvailį "Volterio pasekėjo mulkinamą?" (L'Amoureuse initiation 81-82 psl.)

Šiame romano epizode yra nemažai biografinio Milašiaus elemento. Vėlesniais laikais, kai Milašius buvo Lietuvos atstovas Paryžiuje ir ypač jam iš tų pareigų pasitraukus, jo pažįstami jį aptikdavę gulintį kryžiumi kurioje nors bažnyčioje. Šis gilus Milašiaus pamaldumas nekildė jam būti su visais labai draugišku ir pasirengusiu visiems padėti. Atrodo, kad jo paslankinimas ir buvo jo pamaldumo padarinys. Romane apie tai skaitome:

"Viena iš meilės man atneštų pečių buvo mano susitaikymas su žmonėmis. Nepažįstama jėga — miela ir šaldi jėga — besibaigiant dienai mane išvedavo į margą ir triukšmingą Šv. Morkaus aikštę. Švelniai ir rūpestingai aš čia įsimaišydavau į minią mylimųjų, rytičių, sruokių pirklių, visokių tarnų, eistrių, gėlių pardavėjų... visų šalių puotykininkų ir visų rūšių paklydėlių..." (74-75 psl.)

Milašiaus maldos supratimas

Norėdami įvertinti Milašiaus maldos dvasią, turime žinoti, kas yra malda. Liturginis sąjūdis po 60 metų savo veiklos, Muencheno tarpt. Eucharistinio Kongreso proga, išleido knygą, kurioje surašyti šio sąjūdžio atsiekti rezultatai. Vienas iš jų yra atsakymas į klausimą, kas yra malda. Malda, pasak jų, yra ne kas kita, kaip žmogaus atsiliepiamas ir dogma. Malda yra besimeldžiančio žmogaus atsakymas į Apreiškimą. Dievas duoda apreiskimą per savo Sūnų — Dievo Žodį, žmogus jį atsa-

ko savo maldos žodžiu. Maldoje dėl to žmogaus ir Dievo susitikimas yra išreiškiamas "Aš — Tu" santykiu. Tikėjimo mokslas kalbama apie Dievą, kaip apie "Jį". Maldoje "Jis" išvirsta į "Tu". Taip aptaria malda moderniosios liturginės studijos. (Pal. A. Kirchgassner, Unser Gottes Dienst, 96 psl.)

Labai įdomu, kad Milašiaus maldos supratimas savo esme yra toks pat, prie kurio yra priėję mod. liturginiai sąjūdžiai. Jam malda nėra koks bendro pobūdžio kilnus jausmas, bet veiklus žmogaus reagavimas į apreiskimą, į įsikūnijusį Kristų. Jo romano didvyris, atėjęs su savo išsvajota mylimąja į vieną Venecijos bažnyčią ir pagautas maldos dvasios, jai tai pasako:

"Vieną vakarą mes įėjome į San Maurizio. Bažnyčia buvo tuščia. Mano kraujyje pasikėlė baisus siaubas. Aš pastvėriau savo mylimosios rankas. Štai Dievo apreiskimas! Dievo apreiskimas! Klauptis! Klauptis! Nes jis štai čia... Jis, Tėvas, begaliniai danguje, Sūnus, gimęs žemėje, ir Tiesos Dvasia: Tėvo meilė Sūnui ir Sūnaus meilė Tėvui. Meilė savo paties akivaizdoje. Klauptis! Klauptis! Nes čia yra visa atleidimo baisybė mūsų Tautų akivaizdoje." (96-97 psl.)

Kaip matome, apreiskimas ir įsikūnijimas šiam personažui yra štai pat. Jis nėra jam vien istorinė praetis. Dievas su visa savo žmonių gelbintą jėga jam yra ne mažiau realus negu viską nešantis siaubas. Baisu- mo vaizdas čia yra naudojamas ne baimė sužadinti, bet išgany- mo atneštos tikrovės realumui pavaizduoti. Nuodėmės atleidimas čia yra ne koks nepaisymo signas mas, bet kaip baisybė savo filosofine negalimybe neatpirtame pasaulyje.

"Nepaprasta būseną, kurion pateko mano širdis"

Vėta yra atkreipti dėmesį į tai, kad šis Milašiaus maldos polėkis nebuvo padarinys jo nusjvytymo pasauliu. Gal būtų, kad jis nebuvo padarinys nei kokio didelio dorinio tvirtumo ar didesnių askečių pastangų. Ši maldos dvasia visai paprastai rėmė vien atpirkimo paslaptimi ir jos gyvu supratimu. Būdinga, kad romano personažas šio polėkio metu, kaip jis pats pasisako, nebuvo malonės stovyje. Toliau, šiai maldos dvasiai yra būdinga, kad ji tebėra kartu su dideliu žavėjimosi pasauliu ir jo grožybėmis.

Pagrindinis romano veikėjas apie šią savo būseną suteikia šitokių tolimesnių paaiškinimų: "Ka jums, Riteri, aš dar galėčiau papasakoti apie tą nepaprastą būseną, kurion pateko mano širdis? Kaip aš galėčiau jums ją pavaizduoti pasaulietiška-

Dr. Petras Brian Medawar, 45 m., vienas iš laimėtojų šių metų Nobelio premijos medicinoje. Čia jį matome Londono Universiteto laboratorijoje. Antras mokslininkas, su kuriuo jis pasidalys premija \$43,627, yra Sir Frank MacFarlane Burnet, 61 m., gyvenęs Melbourne, Australijoje. Nobelio premiją juodu laimėjo už savo atradimus persodinant kūno audinius iš vieno žmogaus į kitą.

žodžiais? Aš nesu šventasis. Ir mano stipriausio meilės polėkio laikais man be abejo trūko tai, kad aš būčiau buvęs malonės stovyje. Deja, to nebuvo. Lietus dar nebuvo mano sesuo, vėjas dar nebuvo mano broliš..."

Viskas, ką jis tuo aišku pastebėdavo ar sutikdavo, jam gyvai priminė tik jo išsvajotąjį Analeoną. "Atskirai nuo jos atvaizdo ir gamta, ir gyvenimas man neturėdavo prasmės. Ar aš verčiau sena infolio kokoje užmirstoje bibliotekoje — jos pelėsių kvapas man primindavo Analeoną praėjusių laikų apuosauso, mirusių laikų Klarisą. Vieną dieną aš paėmiau į rankas vieną keisčiausių knygų: "Šventųjų metų praktikos", parašytą brolio Mar-tal du Mans, vienuolio, atgailotojo. Aš tuojuo persiemiau šiuo serafiško veikalu. Žinoma, aš taudau dėl savo nevertumo. Tačiau teisingai, kad kūrinių meilė mane išmokė garbinti Kūrėją, visų daiktų Tėvą. Keletą kartų sakiau savo gražuolei rimčiausia veido išraiška pasaulyje: Tai kagi, brangioji ga-vele? Argi šerškėnas niekada nesibaigs? Kodėl tu nenori padaryti pavasario? Arba: Aš esu pavargęs nuo miego, mano brangioji. Malonėk tarti žodį: Lai atsiranda šviesa". (97-98 psl.)

Šioje ištraukoje mes galime pastebėti porą Milašiaus maldos savybių. Visų pirma, kad kūrinių meilė jam nėra klūtiš garbinti Kūrėją; kad ji pati beveik jį prie maldos dvasios atveda. Tačiau šiame pačiame skirsnyje mes sutikome išsireiškimus apie šerškėną ir apie miegą, kurie vaizdingai sako, kad šis gyvenimas yra sustingęs ir nepilnas. Romano personažas yra pasiūlęs naujos šviesos ir daugiau šilimos.

Kaip skrynija, pilna žvaigždžių rubinų

Klausimas apie maldos santykį su pasauliu, kaip matome, iškyla jau pirmajame Milašiaus kūrinyje. Daug plačiau ir giliau šis klausimas yra svarstomas jo filosofiniuose raštuose. Ten Milašius pateikia atsakymą į klausimą, koks yra maldos santykis su pasauliu. Malda čia pasirodo jau nebe tik priklausoma nuo pasaulio nuotaikų. Ji čia iškyla kaip pagrindinė pasaulio supratimo ir jo užvaldymo priemonė.

Savo veikal "Les Arcanes" Milašius rašo: "Žmogus, kūriny, yra taip pat laisvas, kaip ir Dievas. Vienintelis dalykas svarbus šiame pasaulyje — šioje visatoje — yra malda. Malda suteikia pažinimą ir meilę. Štai dėl ko būtina reikėjo, kad žmogus būtų laisvas: melstis ar nesimelsti. Malda jam buvo duota kaip auksinis raktas, o visata — kaip skrynija pilna žvaigždžių rubinų. Tas raktas yra vienintelis. Tavo išdidumas priešinosi pasinaudoti šiuo vieninteliu raktu, išrasti ne tavo, bet kito. Tu numetei raktą į šalį, bet nesudaužomą skryniją pasilikai saugoti; skrynija nakties spalvos ir visam amžiumi hermetiškai uždaryta... Dievas yra karalius. Bet jis nėra tironas. Jis niekam neužmeta jokių dovanų. Jis nori būti trukdomas. Aš, kuris meldžiuosi, esu laisvas. Jūs, ponai, rytoj suskaldysite atomus, bet nenueisite pasivaikščioti paukščių keliu, kuris nuo jūsų yra nutolęs šimtus tūkstančių šviesmečių. Jūs, ponai, kurie nesimeldžiate, jūs taip pat esate laisvi. Bet lobio šeiminku esu aš". (123-124 psl.)

Čia mes matome, kad Milašiaus malda nėra vien imanentinis ar psichologinis reiškinys, savo veikime pasilieka vien žmogaus dvasios lauke. Ji išsina iš žmogaus, taip kaip iš jo išeiną jo darbai ir pasirodo jo veikimo srityje. Malda žmogaus veikimui yra taip reikšminga, kad be jos pasaulio užvaldymas yra neįmanomas. Reikėtų, žinoma, toliau aiškintis, kokių būdu ši malda veikia kaip pasaulio atidengiantis raktas. Būtų įdomi

O. V. Milasius

temą, koki vaidmenį vaidino malda didžiųjų atradėjų gyvenime.

Tačiau, koks bebūtų atsakymas į šį klausimą, gilesnis gerėjimas pasauliu, tubūt, yra įmanomas tik besimeldžiančiam žmogui. Nereikia manyti, kad besimeldžiančiam žmogui pasaulis yra negražus. Berods, niekas taip giliai nejunta pasaulio grožį, kaip koks vienuolis. Tačiau jis žino ir jaučia kai ką vertesnio ir už pasaulį. Jei koks pamaldus autorius piktokai prasiirtaria apie pasaulį, tai tik dėl to, kad jis bijo, jog ši vilionė jo neatitrauktų nuo paties Dievo. Bet tai kartu ir liudija, kaip stipriai jis jaučia pasaulio grožį.

Kalbant apie maldą ir pasaulio užvaldymą gal kas sakys, kad komunizmas šiandien geriau supranta pasaulį, nes geriau jį užvaldo, nors ir nesimeldamas. Į tai tenka atsakyti, kad nors komunizmas valdo didelę dalį pasaulio, tačiau naudotis savo valdomu pasauliu jis nemo- ka. Jo grožio atrasti jis nesugeba. Jo būdas naudotis pasauliu yra ne tik nepatrauklus, kad kiekvienas stengiasi būti nuo jo ko toliau. Bet kuriu krikščioniškos kultūros fazė iš pasaulio džiaugsmo turėjo daug daugiau, negu šiandieninis komunizmas. Milašiaus prilyginimas pasaulio prie dėžės, nakties spalvos, kuri yra uoliai saugojama, bet kurios raktas yra numestas, yra geras simbolis komunistiškam pasaulio valdymui.

Milašiaus mistiniai išgyvenimai

Nenuostabu, kad Milašius, skirdamas tiek daug reikšmės maldai ir pats yra patyręs nemažai maldos palaimos. Jam nebavo svetimos ir mistinės jos apraiškos. Baigdamas savo "Arkanų" komentarą, jis turi šitokią skirsnį:

"Kadangi mes artinamės į svarstymų pabaigą ir kadangi paskutiniuose posmuose nekūni- kės šviesa vaidina didžiausią vaidmenį, tegul būna leista autoriui, išpažįstančiam save Kristaus Karaliaus tarnu, — tai yra vienintelė garbė, kuri turi reikšmės jo akyse, kai visos kitos garbės remiasi arba barbarų tradicijomis arba yra kilusios iš fizinės jėgos ir drąsos užimti pirmąją vietą. — taigi, tegul būna leista autoriui, pasinaudo- jant šia iškilminga ir išmtine proga ir pareiškiant tarno pagarbą Karaliui, pasakyti, kad nekūninės sau šes apsiereiskimas ir šventumo palaimos apeiga, taip, kaip ji yra aprašyta šioje knygoje ir "Ars Magna" visu teisingumu ir realumu atsidengė jam neapsakoje šviesoje dvasinės meditacijos metu.

"Tai nesukėlė jam nei jokios baimės, net nei nuostabos. Prie- šingai, šio natūralaus grožio stebuklo ir visatos didingumo akivaizdoje altoriuje gimė didelis pasitiekėjimas. Tai įvyko 1914 m. gruodžio 14 d. apie 11 val. vak. Autorius, sulaukomas reli-

ginės pagarbos, po tos pažymė- tinos nakties toliau nesibeldė į šiuos vartus, kurie jam buvo at- verti tokiu nelauktu būdu ir daugiau nieko panašaus neregė- jo. Jis galisi, kad kartais tai buvo atidengęs šviesuomenei to- re nancio la'ko, kuriame jam Dievas leido augti ir veikti. Bet kad šis dvasinis reiškinys taip stipriai užvaldė jo mintį jau per- rykla metų, tai liudija tie dar- bai, ku'uos jis po to pasuko be". ("Les Arcanes" 160-161 psl.)

Žinoma, į mistinius reiškinius reikia žiūrėti atsargiau negu į kitus dvasinius reiškinius. Jo- kiu būdu negana to, kad jei kur- ius reiškinys yra mistiškas, tai- jau jam reikia priskirti tikėji- mo prasmės. Mistiški reiškiniai atsiranda ir iš nesveikatos dva- sios ir kieno Re'kia pažinti, kad Milašius taip pat sirgo apo- pteksija iš jos pr'epuoliai jį ne- re' ai ištikdavo. Tačiau iš kitos pusės, jokia nesveikata nėra kilūtis ypatinam Dievo malonės veikimui, lygiai kaip liga nėra kilūtis aukštam doriniam ar religiniam gyvenimui.

Šiandien mes negalime svars- tyti Milašiaus mistinio išgyveni- mo iš esmės. Jį vertinti vsų pri- ma reiktu pagal jo turinį, ko mes šiandien negalime atlikti. Toliau, apie jį nemažai liudy- tų paties autoriaus reagavimas ir jį pasireiškęs visu jo gyveni- mu. Šiuo atžvilgiu galime pasa- kyti, kad tolimesnis Milašiaus gyvenimas buvo tvirtas atsakyo- mas į jį. Jeigu, kaip matome, malda yra atsakymas į aprei- škimą, tai Milašiaus gyvenimas ir buvo tokia malda. Šia proga tenka pridėti, kad apreiskimų mes turime visi, nors jie ateina ne kokių keistų įvykių formoje, bet paprastos geros minties for- moje. Gali kilti tik klausimas, kiek mes savo gyvenime paseka- me tai sgerais įkvėpimais ir kiek jų mes nuodome, neleidami iš- kilti net j mūsų minties pavir- šių.

Maldos reikšmė žmogaus prigimčiai

Mes matome, kad, einant Milašiaus mokslu, žmogui, norint melstis, reikia būti laisvam. Ta- čiau iš kitos pusės pati malda didina žmogaus laisvę. Tai mintį Milašius išdėsto, kai jis skelbia savo kraujo mokslą. Kraujas, tiesa, jam nėra vien žmogaus kraujas. Kraujas jam yra maž- daug tas pat, kas judesį visu- ma. Iš vaizgžnyčių judesiai jam yra kraujo reiškiniai ir visoks žmogaus veikimas yra kilęs iš jo kraujo. Kad žmogaus kraujas atitiktų savo pirminę paskir- čiai, jis turi būti persunktas antgamtinės šviesos. Tos švie-

sos esmė sudaro atsiminimas, kad žmogus yra kilęs iš Dievo. Bet šią žmogaus šviesą aptem- dę Adomo ir Ievos nuodėmė. Dėl to mūsų kraujas pateko aštru, fizinės ugnies ir melo įtakon. Kas gali mus iš šios būklės iš- riebėti? Mūsų kraujas iš šios meilėingos situacijos gali išsi- greibti ir atgauti prarastą dva- sinę šviesą tik maldos padeda- nimas. (158 psl. "Les Arcanes") Tokia, pasak Milašiaus, yra maldos reikšmė mūsų kraujui.

Žmonės, kurie aukštai verti- na maldą, kartais patenka klystkeln apsiribodami vien iš- vadinia santykiavimu su Dievu ir nepakankamai kreipia dėme- mo nei į kitus žmones, nei į es- tinę gyvenimo pusę. Kaip tik šių dalykų derinimą labai pa- bėgė a Milašius. Jis rašo: "To- bulybė pasisūti o ne tam, kuris tiesko Dievo tiesioginėje išvidinė- je vėnybėje ir viliasi neprinoku- s os malonės, bet tam, kuris Jo tiesko Jo išorinėje apraiškoje, t. y. grožyje ir meilėje. Yra kri- minališkas dalykas nuo Dievo išeikojimo atjungti estetinį jaus- mą. Menkiausias iš žmonių yra daug gražesnis, negu tūkstan- čių paukščių kelių šviesos, — nekaltant jau apie mažus žė- miskausius mūsų kalnus ir van- denykus". (165 psl. Les Arcanes)

Šiuose Milašiaus žodžiuose mes turime labai gražų paskati- namą rūpinis maldos ir grožio nuotaikų derinimu. Kartu čia mes turime ir perspėjimą šiųos mūsų dvasios momentus vieną nuo kito neskirti.

Dvasiai jungdamas maldos ir g.čzo reikalavimus, Milašius nepasidaro lengvapėdškas mal- dos supratime. Malda jam ne- svaisa vien j nuo žmogaus nuo- tatos prik ausantį reiškinį. Mi- lašius yra puikiai įsisąmonines pareiginiu maldos pobūdžiu, jos sunkumai ir net jos nuobodumu besimeldžiančiam žmogui. Mal- dos sunkumai kykla iš to, kad po Adomo ir Ievos nuodėmės žmo- gus, nors tebėra Dievo akivaiz- doje, bet jis to nežino. "Si tra- gika yra amžina. Tačiau Dievas iš mūsų reikalauja labai nedaug: pradžia tarp keturių sienų su- (Laukita j 4 psl.)

Vesuvijų nuotraukos ir augstios rūšies fotografijas mūsų specialybė. **PRECIN PHOTO STUDIO** (Incorporated) EDVARDAS ULIS, sav. 4068 ARCHER AVENUE Tel. Virginia 7-2481

MS. BATTERY
Gdynia—Amerikos linija, iš Kanados uostų iki Gdynės prie Baltijos (Lenkijoje), o iš ten traukiniu ar automobiliu į visas rytines Europos dalis. BATTERY yra modernus, be priekaitų svarus laivas, erdvis puikiai dekoruotas viešais kambariais ir patogiomis kabinom. Jums patiks nuostidus vaizdingumas, tradiciniai geras maistas ir mandagus aptarnaujantis personalas, visad pasiryžę patenkinti ir padėti keleiviams.
ISKILMINGAS PRIEŠKALĖDINIS IŠPLAUKIMAS IŠ QUEBEC (Canada) — Gruodžio mėn. 7 d. Ankstyves. išplaukimas iš MONTREAL: Lapkr. 10
275 svar. bagažas nemokamai asmeniui
Dėl rezervacijų ir informacijų kreipkitės į Jūsų vietinį kelionų biurą, arba
GDYNIA AMERICA LINE
192 Bay Street Toronto 1, Canada

Prieš siųsdami **DOVANŲ SIUNTINIUS Į SSSR per kurią nors firmą PASIKLAUSKIT SAVĘS APIE SEKANČIUS DALYKUS:**
1. Ar firma patikima? 2. Ar ji tai įrodė? 3. Ar ji rūpestingai supakuoja ir išsūnėta siuntinius ir paruošia dokumentus? 4. Ar ji naudoja geriausias dėžes? 5. Ar ji varo biznį ilgiau, kaip 25 metus? 6. Ar ji oficialiai ĮGALIOTA?
Atsakymai į visus šiuos klausimus bus TAIP, jei Jūs siųsite dovanų siuntinius per
GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
4102 SO. ARCHER AVE., CHICAGO 32, ILL. Telef. FRontier 6-6399
Greit atgabenkite savo siuntinius pas mus ir mes greit išsiųsime juos!

DAINA CO
Sav. Inž. A. Semenas
• Televizijos • Radijai
• Fotografai • Plokiolė, Elektriniai virtuvės prietaisai
• Elektr. kalėdinių, Radiomosios mašinė, Radijo ir TV lemputės, Viskokios antenos, Radijos • Dalgys, Foto kameros ir filmos, Elektros lemputės
PARDAVIMAS-TAISYMAS
3321 S. Halsted St. - CL 4-5665
Atd. 9-6. pirm. ketv. 9-9 Sekm. 9-9

Didžiulis Atidarymas!!!
Neįtikimai žemos kainos geriausios kokybės medžiagoms: vilnonėms pal- tams (importuotos ir vietinės), kostiumams — importuotos ir vietinės, šilkas, "BROCADE", "TAFFETA", aksomas, įpilams medžiagos ir kt.
Pasinaudokite šia nepaprasta proga ir būtina atsilankykite, nes netik pigiai pirksite, bet dar kiekvienas gaus suknelę šilko medžiagos.
STEIN TEXTILE COMPANY
616 W. ROOSEVELT RD., CHICAGO 7, ILL. Telefonas — HARRISON 7-3737
Mūsų naujas adresas yra tik 1 blokas į rytus ant Roosevelt Rd. nuo mūsų anksčiau buvusių patalpų Automobilius galite pastatyti nemokamai už kampo ant Jefferson St. SHERNIN aikštėje.

VL. JAKUBĖNO LIAUDIES DAINOS SOLISTAMS

J. ZDANIUS, Evanston, Ill.

Mūsų vokalinės muzikos literatūra vėl praturtėjo keliais vertingais leidiniais. Neseniai šio laikraščio skiltyse Vl. Jakubėnas palankiai recenzavo J. Stroliaus kūrinių rinkinį "Su daina ir giesme", o čia trumpai apžvelgiame JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros Fondo leidžiamos paties recenzento, komp. Vlado Jakubėno kūrinių serijos I-ji sąsiuvinį — "Liaudies dainos balsai su fortepijonu".

Šiame sąsiuvinyje telpa septynios liaudies dainos, sukurtos 1934—1952 m. laikotarpyje. Be maž dvidešimties metų laiko perspektyvoje ir įvairiose aplinkybėse bei sąlygose kurtos dainos paliko be žymesnių stiliaus bei kompozicinių technikos pasikeitimų. Tai rodo, jog kompozitorius savo kūrybinį veidą yra suformavęs daug anksčiau, negu šio sąsiuvinio pirmoji daina datuota.

Turtingos kompozicijos

Suprantama, jog šios rūšies kūryboje kompozicinis svoris glūdi akompanimente. Taigi čia ir randame autorius gyvos vaizduotės polėkims. Jakubėno liaudies dainai sukurtas fortepijoninis akompanimentas per kelis jo variantus bei jungiamuosius interlūdus išsivysto į vienalytį ir išbaigtą kūrinių. Visos dainų melodijos per kelis jų pasikartojimus autorius paliktos originaliame pavidale ir vienoje tonacijoje, išskyrus gal vieną atvejį, kada melodija perkelta į akompanimentą, o soio balsui duotas jos ritminis piešinys tonikoje, kas tarptum sudaro rečitatyvą. Akompanimento harmonija toli gražu ne konvencionali, tačiau tik santūriai moderni. Sklandant sąsiuvinio lapus, į akį krenta triolių figūrėlės, kurias kompozitorius ypač gausiai vartoja. Tai būdinga jo stiliumi puošmena.

Dainų kompozicinių faktūrų yra tokia turtinga, jog būtų tikra nuodėmė, jei autorius jas paliktų nesuinstrumentuotais simfonijos orkestrui. Bet tai ne reikiška, kad akompanimentas pa rašytas "nepianistiškai". Anaiptol; netgi daugely vietų "gruodiškai" apkrauti akordai yra apgalvotai subūduoti ir patogiai skambinami. Apie tai gal ne reikėtų nė kalbėti, nes autorius yra taipgi ir aukštą kvalifikaciją pianistas — akompaniatorius, todėl jis žino, ką ir kaip rašyti.

Jakubėno dainos Australijoje

Tarp kita ko, šias eilutes rašančiam tarnaujant Adelaidės (Pietų Australija) valst. radiofone, Jakubėno 5 liaudies dainos buvo jo aranžuotos solo pučiamiesiems instrumentams (miško ragui, klarnetui, triftubai, anglų ragui, obojui) su styginių orkestro ir arfos akompanimentu, turint galvoje, kad ateityje tų dainų tekstai bus išversti į anglų kalbą ir vietoje instrumentų jos bus išpildytos australų dainininkų. Tie aranžementai radiofono muzikinės vadovybės buvo palankiai įvertinti ir įtaukti t. v. "Studio Concerts" programon. Tačiau orkestro dirigentui Henry Krips (garsaus dirigento Joseph Krips brolis) netikėtai įgesniam laikui išvykus gastrolių į Angliją, o vėliau ir pačiam aranžuotojui, persikėlus gyventi į JAV, gražios viltys liko be rezultatu.

Vokiečių dėmesys lietuvių dainoms

Nors mūsų gausiame liaudies dainų lobyne turime daug senųjų bažnytinių tonacijų melodijų, tačiau kažkodėl mūsų kompozitoriai tik labai retais atvejais jas iškėlė savo kūryboje. Šia prasme gražų pavyzdį mums davė kitatautis kompozitorius, vokiečių Lothar Windspenger (1885—1935), kuris, pasinaudo-

dama Bartscho bei Brazio mūšų liaudies dainų rinkiniais, sukūrė devynioms aeolinėse tonacijose dainoms fortepijoninį akompanimentą.

Dar su kitokiomis trimis mūsų liaudies dainomis jos yra atspausdintos dr. Heinrich Moellerio dideliame rinkinyje "Lieder der Voelker". Džiugu tad, kad kalbamame Jakubėno sąsiuvinyje užtikame kelias dainas aeolinėse bei dorinėse tonacijose. Žinoma, jas harmonizuojant autorius nesiribojo gregorianiško choralo principais. "Mo durniškesnis" tų tonacijų traktavimas čia kaip tik ryškiau iškelia tokių mūsų liaudies dainų melodijų savitumą.

Prof. Vladas Jakubėnas
Sąsiuvinyje dainų pavadinimai ir tvarka yra sekanti:

1. Vai didi, didi girios medeliai;
2. Plaukia antelė;
3. Sutemo naktis;
4. Tėvas su močiute savo;
5. Piemenų raliavimas;
6. Oi, mergyte;
7. Aš jaunas eisiu.

Tremties metais Vokietijoje penkias viduryje išvardintas dainas išleido leidykla "Patria" dipukiškomis sąlygomis: prastame popieriuje, ranka autografuotomis gaidomis, su gera doze klaidų ir ortografinių netikslumų. Pastaroji laida yra išsibaigusi. Deja, ji išsibaigė ne dėl to, kad būtų išpirkta, bet todėl, kad leidyklos savininko p. Lenktaičio agentaba į JAV ir sukrauta rūšyje potvynio metu buvo sužalota. Kultūros Fondo laidoje tos pačios dainos yra ne žymiai perradaguotos, klaidos atitaisytos, daugiur patikslinta; švarus spaudos darbas, geras popierius, stilingas viršelis. Nežiūrint minėtų penkių dainų pa-

VOKIEČIŲ LITERATŪRA

(Atkelta iš 1 psl.)

vadinata "Vilkų apgynimas" (išėjo 1957 m.). Čia visuomenė padalinta į galingus vilkus ir beginkles avis, išnaudotojus ir išnaudojamus, žudikus ir aukas. Priešas yra vyriausybė, organizuota visuomenė, jėga. Bet Enzerbergeris nesūlo revoliucinių receptų. Jis kalba apie laimę, absurdiškai utopišką, glūdinčią visiškąje anarchijoje, anapus institucinių formų. Draugiškumas ir meilė yra natūralios pasipriešinimo priemonės žmonijos, kankinamos dujų kameros, mis ir atominėmis bombomis. Brecht, Benn ir Audeno įtakojantis autorius nesiribojo gregorianiško choralo principais. "Mo durniškesnis" tų tonacijų traktavimas čia kaip tik ryškiau iškelia tokių mūsų liaudies dainų melodijų savitumą.

Cinikas su genijaus priemais
Prozoje šios grupės tarpe prasiskia Guenter Grass (gimęs 1927 m.), ypač sulaukęs susidomėjimo savo romanu "Echtrommel" (žaislinis bubnas). Tai buvo praeitų metų literatūrinė sensacija. Grass yra šakotas talentas: skulptorius, lyrinis poetas ir mažų groteskinių dramų autorius. Savo aukščiausi minėtoje knygoje jis vaizduoja 30 m. vyrą, kuris yra pacientas psichiatrinėje ligoninėje. Jis pasakoja apie savo ir savo protėvių gyvenimą. Kilęs iš Dancigo lenkų ir kašubų. Jo istorija siekia nacių, Dancigo užėmimą ir baigiasi chaotiškais pokario metais Duesseldorfe. To vyro visą gyvenimą kartojamas bubno mušimas yra ženklas jo neprisitaikymo prie visuomenės, jo atkaklus maistas prieš laiko nesveikatą, tai begalinio dabarties generacijos paikumo išraiška.

Tas žmogus su ledo šaltumu pasakoję dalykus, normaliai iššaukiančius užuojautą, kaip Dancigo žydų likimas, sunaikinimas "lunatiškos" lenkų kavalerijos, mirtis gražios, svetimotėrės motinos. Autorius yra cinikas, satyras su su genijaus priemais, nesuvaldomas tradicijų laužytojas. Jo ta knyga skandališkesnė už "Lolita". Čia seksualumas yra paskutinis dėsnis pasulyje be moralės ir ideolog-

kartojimo, šį leidinį tenka laikyti nauju ir vispusiškai vykusiu.

Lauksime sekančių Vl. Jakubėno kūrinių serijos sąsiuvinį!

nio kompasu. Knyga kai kieno vadinama barbariška. Dėl to — dabarties vokiečių literatūros laikotarpis nėra vadinamas pačiu garbingiausiu.

Pasakoja iš Europos grįžęs Tininis

Taip ji vaizduoja minėtasai Holthusen. Galimas dalykas, kad šis autorius yra labai reikalingas papildymo ir patikslinimo, ką, tikimės, galės padaryti arčiau su tuo reikalu susipažinę. Džiugu buvo prieš keletą dienų tema išsikabėti su tik ką iš Vokietijos ir Austrijos grįžusiu J. Tiniu, kuris dar pasakojo, kad tarp populiariausių vokiečių poetų yra Neumann. Jo "Der Salzige Mond" (Sūrus mėnulis) jau prieš dvejus metus išsemta. Taipgi išsemtas leidinys "Der Wind auf der Hand" (Vėjas ant rankos). Beletristikoje dabar esanti populiariausias Tomas di Lampedusa, kurios romanas "Leonardas" mėgiamas Vokietijos ir Austrijos periodinių leidinių atkarpose, amerikiečių išverstas į anglų kalbą. Austrijoje bene populiariausias romanas esąs Thies "Die Griechische Koenige" (Graikų karaliai). Apskritai, vokiečiuose esąs susidomėjimas anti-kine kūryba, humanizmu, ir tai atsispindi temų pasirinkime literatūroje. Austrijoje populiariausia poetė esanti lyrikė, klasikinė forma rašanti Christine Busta, pasižyminti minčių gilu-

—
Šią apžvalgę baigdami, prisimerame mūsų liberalinės krypties literatūrinį žurnalą. Jame aptinkami nihilistiniai zigzagai, pasirodo, nėra nauji. Tai tik kopija, ir tai pavėluota, kitų tautų rašėjų.

Knygų apžvalgų žurnalas

Chicagoje yra leidžiamas knygų apžvalgų žurnalas, plačiai vertinamas įvairiais naujai pasirodantiems knygoms, "The Critic". Taipgi duoda išsamių apžvalginių straipsnių. Metams kainuoja \$3.50, trejiems metams — \$8. Adresas: The Critic, 210 W. Madison St., Chicago 6, Ill. Leidžia tuo pačiu adresu esąs Thomas More katalikų knygynas.

Nauja Sheen knyga

Televizijos ir radijo kalbėtojas Fulton Sheen davė naują knygą "Go to Heaven!", kur svarsto tikėjimo, vilties, meilės, mirties ir laisvo pasirinkimo klausimus. Išleido McGraw-Hill bendrovė; kaina \$4.50.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Prof. Mykolo Bžrėškos atsiminimai apie Vilnių ką tik išėjo Nidos leidykloje ("Dėl mūsų sostinės" — Iš Vilniaus darbo atsiminimų — I. Ligi 1919 m. liepos 1 d. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 30; 305 pusl., Londonas 1960 m.). Tai prieš karą Kauno "Trimitė" išspausdintų rašinių rinkinys, tik su kai kuriais ištaisymais ir papildymais. Štai kai kurie atskirti to tomo dalykai: Kaip aš virtau vilniečiu; Prieš susirėmimus su lenkais; Su pirmaisiais lenkais; Kapsuko teismas; Kapsuko valdžia; Svetimotė komisariat, vysk. Matulevičius ir tikybos pašalinimas iš mokyklos; Vilniaus lietuviai revoliucinės valdžios metais; Antrųjų lenkų pirmosios dienos; Sūkiiai ir darbai; "Nepriklausomoji Lietuva" Virstame lenkų publicistais; Kai kurie 1919 m. birželio mėn. Vilniaus dalykai. Atsiminimų knyga, parašyta iš savo patirties, bus įdomi pasiskaityti visiems. (E.)

• Ignas Malėnas apie J. Kraliaus romaną "Šviesa lange" mums rašo:

— "O jeigu viduje šviesa, tamsybė negali įsilaužti per langus". Kol jaunas — mylėk ir iš visko juokis. O kai pasens — gerk ir vistic iš visko juokis. Tai skirtinga dviejų polių (Kvedaro ir Alkaičio) psichologija. Tuo remiamas romanas. Intriga nėra sudėtinga, tačiau kūrinyne skaitomas gana mieliai, patraukliai. Mat, pagrindas gana krikščioniškas — net puolęs žmogus gali atsikelti.

Veikėjų psichologija tikra. Kalba gyva, patraukli, nenuobodi. Romanas skaitomas lengvai, patraukiančiai. Tai gyvas kasyklų darbininkų gyvenimas su jų vargais ir džiaugsmais.

• 30 metų nuo kun. Stanislovo Stakelės mirties suėjo užvakar. Mirė 1930 m. spalio 27 d. Rozalime, sulaukęs 68 m. amžiaus. Tai buvo ryžingas kovotojas dėl lietuviškos Vilniaus krašte, "Vilniaus žinių" ir kitų lietuviškų laikraščių bendradarbis, susigyvenęs su kaimo žmonėmis, mokėdamas kalbas, gyngęs juos prieš įvairius okupantus. Įvertindamas jo lietuviškąją veiklą net prof. Vaclo Biržška jį yra įtraukęs į "Lietuvių rašytojų kalendorių".

• Vytautas Kavolis Harvardo Universitete gavo filosofijos daktaro laipsnį. Pakviestas dėstyti The Defiance College, Defiance, Ohio.

• Solistų Ald. Stempuzienės ir St. Baro koncertas Medelline, Kolumbijoje, įvyko spalio 25 d. Šis laimėjimas buvo paskatinti naujam koncertui spalio 28 d. Kolumbijos sostinėje Bogotoje su simfoniniu orkestru. Programoj — Verdi, Glucko, Giordani operų arijos. Be to — St. Baro programoj dar Banaičio "Aš per naktį", o Al. Stempuzienės solo Br. Budriūno "Mano protėvių žemė". Mūsų dienraščio redakcija jau gavo iškarpi iš Kolumbijos laikraščio, kur labai prielankiai atsiliepiama apie mūsų solistus, pažymint, kad jie lietuviai, atvykę iš JAV. St. Goštautas apie mūsų solistus parašė dienrašty "El Siglo", cituodamas V. Jakubėno ir kitų muzikos specialistų pareiškimus.

Naujus ir varl. automobilius parduoda
TONY BALAS — HE 4-8200
TONY PIET PONTIAC
6617 S. Western, Chicago 36, Ill.

GRADINSKAS
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St., FR 6-1998
TV, RADIJAL, HI-FI, VESINTUVAJ
Pardavimas-taisyimas. Sek. uždaras

• Juozas Paškevičius iš Pittsburgho, Pa., atsiuntė mūsų dienraščiui eilę trumpų įdomių įvairių iš menininkų rašytojų, kompozitorių gyvenimo; išvertė iš italų kalbos. Jos bus kaip atskiros informacijos spausdinamos kultūros priėde.

• K. Bielino atsiminimų trečias tomas baigiamas ruošti spaudai.

KALĖDŲ SIUNTINIUS
Lietuvą išsiųskite ar užsakykite dabar per žinomąsias lietuvišką bendrovę. Greitas patarnavimas, žemos kainos, daug naujų prekių.
PATRIA
GIFT PARCEL CO.
3741 W. 26th St., Chicago 23, Ill.
CR 7-2126

ADOMAS VAITKEVIČIUS
Anglių ir Alyvos Patarnavimas
Telef. Rpublic 7-5803
Visų rūšių apšildymo sistemos įvedimas, perdėrimas ir pataisyimas
Greitas, sąžiningas ir pigus patarnavimas

ATLAS FUEL CO.
ATSTOVAS
4919 So. Paulina Street
Tel. PProspect 6-7960

TAUPLYKIT TEN, KUR MOKAMAS AUKS. DIVIDENDAS

MIDLAND SAVINGS

Ant visų taupymo sąsų **4 1/2%** Ant Bonus sąskaitų **5%**

MIDLAND SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

4636 AROHER AVENUE, CHICAGO 32, ILL.
Phone LA 3-4719

Kiekviena sąskaita iki \$10,000 yra apdrausta Federalinės valdžios Draudimo Įstaigoje.
AUGUST SALDUKAS, Prezidentas

SPALIS

Yra Taupymo ir Paskolos mėnuo

PAGAL GUB. STRATTONO PROKLAMACIJĄ

Chicago Savings & Loan Assn. nuosirdžiai kviečia nuolatinius bei būsimuosius taupytojus apsilankyti.

Patys patirsite kokiais patogumais bei pelnu mūsų taupytojai naudojasi. Prisijunkite prie savo draugu bei kaimynų Chicago Savings bendrovėje — finansinėje institucijoje, kuri per 36 metus buvo išbandyta ir įvertinta suvartaujamu saugumu, galimybe atsiimti pinigus ir aukštomis pajamomis.

Chicago Savings bendrovė yra kaimyninių bei viso miesto organizacijų susirinkimų centras. Mūsų Community Room-kambarys gaunamas nemokamai susirinkimams, priėmimams bei pietums. Teiraukitės dėl susitarimo bei rezervacijų.

KAVA BEI UŽKANDŽIAI VISIEMS LANKYTIAMS SPALIO MĖNESĮ

NEMOKAMAI "CRACKER-JACK" VAIKAMS (lydimiems tėvų)

Dvi automobiliams pastatyti aikštės — viena užpakaly įstaigos, kita 50 pėdų į šiaurę nuo įstaigos

IKI **4 1/4%** mokama už Investment Shares

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 SOUTH WESTERN AVENUE GROVEHILL 6-7575

Aitdara Pirmadi., Ketvirtadi. ir Penktadi. Vakaraus iki 8 val.

Nuotraukoje grupė 100 vietinių kryžgatvių sargybinių (School Crossing Guards), kurie Susisieikimo Saugumo Komiteto buvo pakviesti užkandžiai. Susirinkimas įvyko CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN., 6245 S. Western Ave. Community Room-kambarys. Šį kambary organizacijos gauna nemokamai savo susirinkimams bei priėmimams

DR. GREGORIO MARANON

Neseniai miręs ispanų gydytojas ir rašytojas

P. GAUCYS, Chicago, Ill.

Neseniai miręs dr. Gregorio Maranon (Maranon) buvo ne tik tarptautinio garso gydytojas, bet taip pat ir vienas žymiausių ispanų rašytojų (jo rašiniai išversti į daugelį kalbų), kuris savo biologinį žinojimą su-naudojo tirdamas žmogaus gyvybės ir jo gyvenimo problemas. Jis buvo didelis optimistas ir tikėjo, kad mūsų kultūra neina žlugimo keliu, kaip kad daugelis galvoja; josios tariamos nuodėmės tėra tik jaunystės nuodėmės. „Šių dienų žmonės yra kaip ir visais laikais; mes esame, — jis sako, — perspektyvinės klaidos aukos, tikėdami esą istorijos ašimi“ Netiesa, kad praeitis buvo geresnė, priešingai, „praecitis buvo blogesnė už dabartį“. Nepaisant visko, mechaninė pažanga nepakenkė kultūros raidai. Idomu yra tai, Maranonas skausmą laiko būtinu kultūros pažangai. Ilgus šimtmečius žmonijai kovojus ir rūpinusis individualybės išlaisvinimu ir to pasiekus, dabar iškilus klausimas, koks naujas rūpestis valdys žmonių protus. Maranonas nedvejojamas atsako, kad tai bus rūpestis „atsipalaidoti nuo fizinio skausmo, nuo individualinio skausmo, nuo padėmės skausmo, kuris sudaro tikrą vergiją“.

Kaip gydytojas jis matė ir atjautė artimo skausmą mirtinose epimėjose raupų, šiltinės ir meningitizmo. „Žmogus nesukyla prieš skausmą, — sako, — neturi vitalinės prasmės ir negali progresuoti. Ligi vyks pažanga, žmonija kentės ir kovos, kad nebebekentėtų. Ir tą dieną, kai pasiekės to išsivadavimo, žmoneis galės bijoti Antikristo atėjimo, ir žmonijos galas, be abejo, bus tikras sulig ta akimirka, kai pasaulyje įsiviešpataus visiška laimė“.

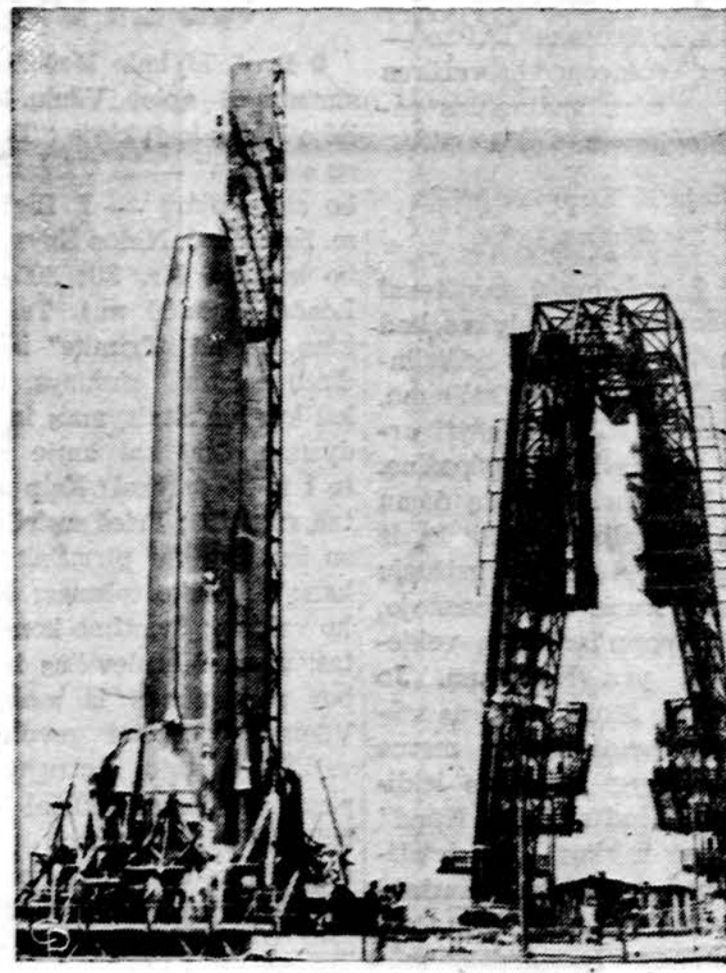
Taigi Maranonui skausmas yra pagrindinis visokios kultūros akstinas. „Skausmo veiksmingumas pasireiškia tuo, kad išlaiko gyvą kovą jam išvengti ir kad per jį siela palieka budinti ir ga'inti įsivaininti visus laimėjimus“. Tačiau tuo pačiu laiku su skausmu turi būti kovojama, ir niekingas yra tas, kuris prieš skausmą nesukyla. Nepaisant didelių šių dienų medicinos netobulumų, jos kietumo, stokos meilės artimui, Maranonas negali užmiršti, kad ši medicina juk nugalėjo užkrečiamas ligas, įvykdė tūkstantį neįtikėtinų patobulinimų, ir labiau už viską, kad ji maldos skausmą. Ir iš tikrųjų, ne vien anestetizacija, ne vien skausmas ramina vaistai, bet taip pat ir anti-biotikų panaudojimas kiek kančios ir nemigo naktų motinoms sutaupe.

Medicina — literatūros palydovė
Kaip jau minėjau, Maranonas buvo gydytojas ir rašytojas. Daug kas tvirtina, kad medicina esanti laiminga literatūros palydovė. Gydytojas gali stebėti tikrovę jos nuogiausioje išraiškoje: kaip tik tą akimirka, kai žmogus sueina į sąlytį su skausmu, baime, skurdu ir mirtimi. Ir šitokiame būklėse negali būti jokio apsimetimo, jokios vaidybos. Čia sakoma tai, kas jaučiama ir kas iš tikrųjų gyvenama. Tuo būdu gydytojas kasdien gali stebėti nuoga žmogišką tikrovę. Gydytojas ir rašytojas sutampa. Kiekvienam rašytojui yra kažkas gydytojiška. Medicina ir literatūra viena kitą supranta ir papildo: abi ieško žmogaus laimės. Tačiau Maratonas buvo daugiau nei gydytojas ir daugiau nei rašytojas. Jis buvo humanistas.

Medicinos mokslas šių dienų gilintis ir socialinius ir istorinius konfliktus, nors jis ir bijojo atsidurti literatūroje, ir visvien visais keliais ją pasiekdavo. Pažydziai, paimkime jo biologines studijas ir generacijų nagrinėjimą, kuriuos jis pavadino „kartu pareiga“. Turint galvoje šių dienų lietuviškos jaunomenės išsivijoje problemą, paklausykime, ką Maranonas sako apie jaunystę. Kas, anot jo, yra jaunas ir kam jis yra jaunas? Apskritai ir p'aciai imant, jaunystė yra tam, kad būtų maitinama. Iš biologinio taško sprendžiant, jaunuomenei priklauso; maitinimo dorybė. Vaiskystei — būdingas paklusnumas, subrendusiam žmogui griežtumas, senatvei — pristatymas. Maitinimas jaunystėje nėra patogi teisė, bet sunki ir neatsisakoma pareiga, kurios giliausias šaknis turi biologinį pobūdį.

Jaunystė ir senatvė
Konkrečiaiariant, Maranonas rašo: „Niekados neliapsinau jaunuomenės, nei diktatūros laikais — kai visi ją taikstėsi, nei juo labiau dabar, nes aš nepakeliu melo. Ir dabar jum sakau, kad ateityje, labiau už viską, jos uždavinys bus atstatyti pareigų discipliną; iš gyvenimo padaryti individo auką visų labui, visai priešingai tam, kas dabar daroma“. Anot Ortegos, reikia gyventi „laikų aukštumoje“ arba epochos dvasiniam klimate, o Maranonas tai vadina modernizmu.

„Kai man kas giriasi savo jaunumu, jam atsakau, kad tai eina tik į patį. Svarbu, kad jis būtų modernus“...
„Jaunystė ir senatvė yra biologinės sąvokos: modernumas ir senovė — istorinės sąvo-

Atlas raketa su sateliu Samos I prieš išsautant Point Arguello, Calif. Samos raketos uždavinys — iširti galimybes stebėti žemę iš erdvių.

kos, ar — istorinės biologijos. Jos turi ir gali sutapti, ir iš tikro, daug lengviau jauniems jausti, suprasti ir dirbti modernumui, o seniems pritaipyti prie senovės. Bet gali būti ir atbulai...
„Jaunas konservatorius visados yra anachroniška būtybė, lygiai kaip biologiniu požiūriu maitinajus senis. Tik tas skirtumas, kad anachroniškas pas jaunuolį yra nuodėmė, ir beveik visad dorybė pas senį“.

O kai dėl generacijų santykiavimo Maranonas sako:
„Jaunuolio maitinimo negalima užgniaužti, bet reikia jį nukreipti į tiesos kelią. Todėl mane piktina subrendę ir seni vyrai, nesuprantą jaunųjų vaisingo, karšto ir, galimas daiktas, aklo veržimos, o taip pat ir tie, kurie juos liaupsina tik todėl, kad jie jauni ir be jokios kritikos priima visus jų, nors ir keisčiausius, veiksmus. Iš esmės imant, tai yra bailumas. Todėl niekas stipriai nepabrėžia žmogaus perankstyvo pasenimo, kaip jo besalyginis pasidavimas kitų jaunystei.“

Humanistas ir intelektualas
Esame minėję Maranoną buvusiu humanistą. Tai reiškia, kad jis buvo intelektualas. Kas gi yra intelektualas? Anot Maranono, intelektualas, tai labiausia susirūpinęs žmogus. Priešingu atveju, jis nebūtų intelektu-

alas. Kaip susirūpinęs žmogus, kaip tikras intelektualas, Maranonas domėjosi visom temom, savo laiko gyvotom, praeities ir ateities temom. Taip pat domėjosi ir intelektualo tema, jo pareigomis ir likimu. Iš jo minčių tuo reikalu pravartu pacituoti sekančias:
„Tikroji laisvė gimsta ne iš pa'aidumo, bet iš kietos pareigos; taip pat ir kultūra... Žmoneis užmiršo, kad neribotas nau-dojimasis sveikata sukelia ligas ir veda į išsigimimą, ir kad sveikata atgaunama pavartojus skaudžius vaistus: griežtą discipliną.“

„Jėgų intelektualai nustatinės būsimojo pasaulio kryptį, jie kas kartą yra labiau turės rūpintis tiek savo elgsena, tiek pasakytu ar parašytu žodžiu“.

Maranono literatūrinuose veikaluose netrūksta gydytojiškų pastabų mėginant aiškinti savo istorinių herojų charakterį, panaudojant drąsias kliniško pobūdžio hipotezes, kaip pvz., studijoje apie Amielį ir vienvė, ar apie Don Zuaną. Maranono raštų stilius vaikus, blaivus, jame ryškiai persiūviečia autoriaus mintys ir kartu matomoji ir įsivaizduotoji tikrovė. Ir to jis pasiekia trim priemonėm: medžiagos ir turinio, staiga vizija ir emociuju smūgiu, sugestijuojančiu priminimu.

ISPŪDŽIAI IŠ BALFO KONCERTO

J. BERTULIS, Chicago, Ill.

Į Balfio koncerto Chicagoje (spalio 23 d.) meninę dalį žiūrėkime ne tam, kad budingstanome gėlių diegus šermerdžiotume, bet, — kad pastebėtume, kaip toli tosi gėlės jau yra pribrendusios.

B. Briedienės deklamavimas (M. Gustaičio „Ant marių krašto“) buvo gerai interpretuotas. Tautinių šokių pyne atliko Studentų Ansamblio Taut. Šokių Grupė. Paruošė vedėja p. L. Brazdienė. Šokiuose vaikinai ir merginos rodė aiškų gyvumą, atvirą džiaugsmą. Tikslai, gal iš didelio laisvumo, kartais vaikinai nebeprisiderino prie rikiuotės (linijos). Vedėja, p. Brazdienė, nepagalėjo duoti laisvės savo lakiai fantazijai, kad šokiuose nebūtų šablono. O Stud. Grupė jos mintis su noru realizavo. Bet jeigu vedėja dar būtų panorėjusi čia įterpti pantominį vaidinimėlį, kuris tuos šokius jungtų, būtų atlikta žavėtinasis vaidelis.

Jaunas pianistas A. Vasaitis sugebėjo atspėti Chopino stilių. Autorius nemėgo lygaus, griežto ritmo. Bet jis mėgo aiškių briliantų ryškių staccato. Pianistas tą parodė Scherzoje ir, ypač, Polonezoje As-dur. Kai kada kairėje rankoje jautėsi neaiški, lyg pridusinta dinamika. Bet, juk tam jis dar yra studentas. Apskritai, temas jis gražiai frazavo.

Balerina Teresė Stasaitė turi daug gabumų. Bet turime prisiminti, kad didesnio ūgio balerinos (kaip ir gimnastams) Parnasas yra daug sunkiau pasiekiamas. Todėl ir mūsų vakaro balerinai teko pašvesti daug brangaus laiko, kol tą lygį atsiekė. Bet ji vistiek atsiekė. Be to, šokio metu scenoje neturėtų būti jokių netobulumų, kas galėtų trukdyti meniškam atlikimui. Orkestras, paprastai, šokėjai duoda tikrojo impulso, kuris taipgi persiduoda ir žiūrovams. Šį vakarą orkestrui (ne pianui) grojant, publika kaip ir negirdėjo. Girdėjosi balerinos batukų garsai. Juk paprastai orkestras statomas ne užkulysiu, bet avanscenoje. Neaiškus orkestras varžo šokėją. Todėl neuostabu, kad balerina Mazurkoje (iš ba'eto: „Copelia“) negalėjo duoti pilno mazarikiško laisvumo. Tačiau tai nėra įrodymas, kad T. Stasaitė nebūtų pasirodusi, arba tame neturėtų gabumų.

Jeį pasakyti, kas buvo atlikta geriausiai, tai — „Mirštanti gulbė“ (pagal muz. Saint-Saens). Čia mūsų balerina raiškiai judėdama vykusiai parodė charakteringą gulbės grakštumą (ypač, kai ji stovėjo atsisukusi nugarą į publiką). Gaila, kad mūsų pranešėjai neskelbia baletu minties. Visai kitaip būtų žiūrėta pvz. į „Clair

de Lune“ (Debussy), jei publi-kai būtų žinoma, jog tai vaizduojamas Fejos žaismas su mėnuliu, kai tuo metu trukdo kokla tai dvasia.

Solistė Daiva Montgirdaitė davė įvairaus žanro dainų. Pradėjo su tautinėmis dainomis: „Ant kalno ma'ūnėlis“ ir „Oj nėra niekur“ — Banaičio, ir „Kur bakūzė samanota“ — Šimkaus. Po pertraukėlių atliko: „Mėlyni varpeliai — Jokubėno, ir „Mano protėvių žemė“, ir „Sauksmas“ — Budriūno. Pa-baigoje davė arįje iš op. „M-me Butterfly“, Puccini, ir lengvesnės muzikos: „Vienos miškų at-garsiai“ — Strausso. O katutėmis nenutilus, dar padainavo „Il baccio“, L. Ardido.

Solistė turi dėkingą soprano, gražią tarėną, gausią interpretaciją (kuri ypač yra pagėdautina liaudies dainose; kitaip ji bus monotonišė). Turi dainių ir trėlėms (pasireiškė Strausso ir Ardido veikaluose). Arijai kaž kodėl buvo duotas perlėtas tempas. Užbaiga buvo tikrame tempe. Patartina taiggi melai jaunajai solistei kreipti daugiau dėmesio ir į staccato. Kol kas jis nevisur išėjo aiškus, kai kur gavosi staccato-legato ne vietoje.

Bendrai imant, solistė buvo gerai pasirodusi.

Visi šio vakaro solistai turi labai vertingos medžiagos. Ją branginant ir vertinant, solistai neturėtų lengvu mostu nuleisti, jeigu kartais įvyktų koks nepasisekimas, arba pasireikštų kritikos aštrus žodis. Nekritikuojamas tėra tik tas, kuris nėra vertas kritikos išvis. O šie solistai juk ne veltui ir ne lengvu mostu yra varžytinėse laimėję pirmąsias vietas.

Šio vakaro programa gražiai praėjo meniui vadovaujančių asmenų L. Brazdienės, prof. V. Jakubėno ir muz. F. Strolis dėka.

Knygų antplūdis

Net 300,000,000 egzempliorių popieriniai viršeliai knygu 1959 metais parduota JAV-se. Už jas gauta \$125,000,000. Labai gaila, kad daugelis jų labai menkos vertės.

BENDRAS APDRAUDIMAS
Automobilių, ligoninėje buvimo, gaisro, žyvybės, bendras atsakomybės (Liability) ir kt.
E. A. KLINE
175 West Jackson Blvd., CHICAGO 4, ILL. WEster 9-4280 Namų tel. Linden 4-6104

JŪS GALITE PASITIKETI DAKTARO PARASYTO RECEPTO TIKSLIU IŠPILDYMU, KAI KREIPIATĖS Į MŪSŲ VAISTINĖ.
Kasdien išpildydami didelį kiekį receptų, vartojame šviežius vaistus, kurie sėkmingai veikia. Turime vaistų didelį pasirinkimą ir pačių naujaujų, vėliausiai išrastų.

Kviečiame ir Jus duoti mums išpildyti Jums daktaro prirašytą receptą ir įsitikinsite, kad mūsų vaistai švieži ir kainos labai prienašios.
DARGIS VAISTINĖ
CHARLES DARGIS, Reg. Pharmacistas
2425 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill. Tel. HE:mlock 4-6050

KULTŪRINĖ KRONIKA

• **Premija už mokslo veiklą.** Aidai paskeibė — skirs premiją už lietuvių mokslo veiklą, išspausdintą atskira knyga ar periodinėje spaudoje 1958 ir 1959 metais. Premija \$500 bus skiriamą už humanistinių mokslo veiklą — teologijos, filosofijos, literatūros mokslų, meno, istorijos, kalbotyros, geografijos, archeologijos, folkloro, visuomeninių mokslų ir kt., parašytą lietuviškai. Jau išspausdinti veikalai ar rankraščiai turi būti iki 1961 m. kovo 1 d. nusiųsti adresu: A. Vaičiulaitis, 4757 East Ave, S. E., Washington 28, D. C.

• **Muz. Juozas Bertulis,** vieton pasitraukusio muz. A. Nako, pakviestas eiti sekretoriaus pareigas Chicago Menininkų Klubo va'dyboje. Gyvendamas Los Angeles mieste muz. J. Bertulis buvo Dailių Menų Klubu dalyvis (ten atsisveikino eidamas pirminku pareigas).

• **Lietuviškų knygų už \$335.-** 95 užsisakė Queens Borough Public Library (\$9—14 Parsons Blvd., Jamaica 32, N. Y.). Susidomėjęs lietuviškais leidimais didėja; reikia tik, kad lietuviai reikalautų lietuviškų leidinių iš savo artimų bibliotekų.

• **Prof. Vl. Jakubėnas** pakviestas lapkr. 2 d. pildyti programos dalį latvių religinės muzikos koncerte Chicagoje.

• **Vytautas Bieliajus** spalio mėn. pradėjo buvo nuykęs į Kanadą ir ten Montrealyje mokė tautinių šokių prancūzų būrelį; pamokos vyko Šv. Viatoriaus Kolegijos patalpose.

• **S. Kairio** atsirašijimą antrą tomą yra numatęs dar šiais metais išleisti socialdemokratų spaudos fondas.

GERA ŽINIA ŽMONĖS KURIE SIUNČIA PENIGUS ARBA SIUNTINIUS I LIETUVĄ
10 RUBLIŲ (NE 4) už vieną dolerį
Dabar mes jau išmokėsime Siunčiant pinigus per mūsų banką!
LIETUVA
Pristatymas garantuotas ir gausite kvitą su jūsų giniųjų parašu. Daug kas anksčiau siusdavę siuntinius dabar siunčia pinigų. Del pilnesnių informacijų rašykite arba skambinkite
AMALGAMATED BANK
111 S. Dearborn Street Telephone FRanklin 2-4100 Member Federal Deposit Insurance Corporation Chicago 90, Ill.

LIETUVISKA VALGYKLA PALANGA
6918 South Western Avenue Chicago 36, Ill. GRovehill 6-9758 Atidara nuo 6 val. ryto iki 8 val. vak.

Order PASIRUOSKITE ŽIEMAI
Leiskite mums patikrinti Jūsų centrinį apšildymą
PAKEIČIAME IGAZO—ALYVOS APSILDYMĄ
Paruošta KURENAMA ALYVA Pilnas patarnavimas Išsimekėjimo sąlygos
ANGLYS Komerčiams Rezideciniams namams
SIURBLIAIS ISVALOMI Boileriai—Center, krosny
GAPS ALYVA ANGLYS
Kreipkitės į mus visais apšildymo ir air-conditioning reikalais
2735 W. 63rd St. Dieną ar naktį PRos. 6-6677

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
Jau dabar laikas siusti siuntinius **KALĖDOMS**
MES TURIME SUTARTI SU INTURISTU NUO 1947 METŲ IR ESAME PATAIAI ŽINOMI DEL PUKAUS PATARNAVIMO.
MŪSŲ PATARNAVIMO MOKESTIS YRA ZEMIAUSIAS (nuo \$5.00 iki \$10.00) ir per mus pasiūstį siuntiniai greičiausiai pasiekia gavėjus.
Reikalaukite mūsų naują katalogą bei muitų sąrašą.
Central Parcel Service, Inc.
220 So. State St. Chicago 4, Ill. WAbash 2-9854
Mūsų klientai naudojami nemokamai vieta mašinai greta esančiame garaže.

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervelu
Jeį norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polišą per mūsų kompaniją. Nelaimė! Ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
GENERALINIAI AGENTAI ŠIŲ kompanijų:
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY
AMERICAN BONDING COMPANY
AMERICAN INDEMNITY COMPANY
DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY
FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY
INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
RELIANCE INSURANCE COMPANY
UNIVERSAL INSURANCE COMPANY
WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY
WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY
Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters
O'MALLEY and McKAY, Inc.
222 W. Adams St. Room-800
Telefonas CEntral 6-5206

K ZIZIUNAS
Man Gyvenimas Saldus...
Nors aš negimiau turtingas, Turty rinkti neketinu, Vienok jaučiuosiu laimingas Kad su daina gyvenu.
Kiek čia džiaugsmo siela randa, Dainoj muzikoj bendrai. Kas ją myli, ir supranta, Glosto širdį vien tikslai.
Nors ir siela skundą jaučia, Kam reik apie tai sakyti, Sykais visur audra siaučia, Nieks nenorės nei klausyti.
Aš vėl grįžtu dainą pinti, Ten kur širdis pririšta, Nors ir vargo reik pažinti, Bet nēr sunki ta našta.
Nuo mažystės pamylėjau, Dainos muzikos aidus, Visą sielą ten padėjau, Nes gyvenimas saldus.
Jeį dainos aš negirdėčiau, Nemalonu būt gyvent. Širdy džiaugsmo neturėčiau, Ir be laiko imčiau sent.
Šį eilėraščių (Man gyvenimas saldus) galima gauti ir su gaidomis duetui, arba dvibalsiam chorui, prisijunčiant \$1.00 už dvi kopijas.
K. ZIZIUNAS
6571 — 10 Ave. Rsm't. Montreal 36, Canada

RELIGINIS KONCERTAS

J. KACINECKAS, So. Boston, Mass.

Cambridge Nekalto Pras'dėjimo lietuvių bažnyčioje spalio 9 d. įvyko religinis koncertas. Programą atliko Iz. Vasyliūno vadovaujamas Cambridge lietuvių parapijos choras, solistai St. Liepas, St. Daugeliene ir Lisauskas. Vargonais grojo ir akomponavo Vytenis Vasyliūnas.

Koncertas padarė rimtą ir patrauklų įspūdį. Programos sumanytojas ir vadovas buvo Iz. Vasyliūnas. Jo negausus choras visai korektiškai atliko keletą klasinių ir lietuvių kompozitorių religinių kūrinių. Skoningai praskambėjo Orlando Lassus "Kyrie" ir "Gloria", L. Da Vadana "O Sacrum Convivium" ir Luigi Cherubini "Veni Jezu". Iš lietuviškų kūrinių choras atliko M. K. Ciurlionio "Sanctus" ir B. Budriūno "Neapleisk mūsų Motinėle".

Kiek galima pasiekti su negausiu choru ir nepalankiose sąlygose dirbančio chorvedžio, giedojimas buvo lygus ir pakankamai išbalansuotas, frazuotė natūrali ir logiška. Dėl giedotojų trūkumo chorui talkininkavo keleri amerikiečiai, du iš jų pasi-

žymėje Bostono muzikiniame gyvenime. Norėtusi priminti, kaip sug'dina mus lietuvių faktas, kad nesant pakankamai lietuvių giesmininkų palyginamai mažoje lietuvių parapijoje, geros valios amerikiečiai savo noru prisideda mūsų chorvedžiui išbristi iš sunkios padėties. Amerikiečiai giedoja taip pat lietuviškas chorines giesmes, rūpestingai stengdamiesi nugalėti nepažįstamos jiems kalbos sunkumus.

Solistai St. Liepas, St. Daugeliene ir J. Lisauskas buvo geroje formoje ir per visą koncertą iš aikš savo turimą vokalinių pajėgumą. Vytenis Vasyliūnas taikliai ir spalvingai akomponavo solistams. Jis taip pat švaria technika atliko Georg Muffat Toccatą vargonais.

Po koncerto buvo rožančiaus pamaldos ir palaiminimas. Klausytojai išsiskirstė su pakilia nuotaika. Linkėtina, kad Iz. Vasyliūno naudinga veikla Cambridge lietuvių parapijoje nepareitų nepastebėta. Tikimės, kad jo pradėtas darbas ateityje susilauks visokiariopos paramos.

Satelito perduota nuotrauka. Ši neretuota nuotrauka keturių armijos mokslininkų buvo iš Armijos Signalinių Tyrimų ir Tobulinimų Laboratorijos nušauta į satelitą Courier ir vėl gauta atgal Fort Monmouth, N. J., panaudojant reguliarių satelitų įtaisą ir tokį pat įtaisą laboratorijoje. Visas tas procesas, iki paruošimo nuotraukos kopijos, kaip čia matome, traukė tik penkis minutes. Panaudojant tą satelitą, galima taip persiųsti laiškus, žemėlapius ir kitus dalykus. Per parą galima, to satelito pagalba, persiųsti 6.000.000 žodžių. Nuotraukoj matomi mokslininkai (stovi iš kairės į dešinę) — projektų vadovas P. W. Singha, Courier projekto direktorius G. F. Senn; sėdi raketos prižiūrėtojas žemėje W. P. Teetsal ir raketų sto iles vedėjas S. Fandler.

jos pirminis nesugebėjimas prisiitaikinti. Jaunystė tai laikotarpis, kurio iš nesikeičiančių formų susikonkretizuoja asmenybė. Ir be to, tai yra vienintelė proga tai įvykdyti. Per visą gyvenimą būsimame tu, kuo sugebėsime būti jauni. Galės ar negalės būti pripildytas tinkamu turiniu indas, pagamintas to švento maištavimo metais; tas indas galės būti pripildytas greitai ar vėlai, bet mūsų veikimo ribos jau visam laikui yra nubrėžtos mūsų nepakeičiamų organinių sąlygų, kai pasiekime jaunystės čiurkūrą ir su pusiausvyroje esančių kūnų ir dvasia bei pirmom žilėm paaušiuose įžengsime į subrendimo slėnį.

Ir kaip galės įvykti didysis asmenybės formavimas be kovos, be įgeidžių, be maištavimo? Reikia daugelį kartų tai pasakyti, nes tai yra vienas tų punktų, kuriuose aiškiausiai pastebimas konfliktas, kurį anksčiau esame minėję, tarp prigimtų normų ir socialinių prietarų. Visa pedagogika, su garbingom išimtim, linksta iš jaunuio padaryti vienodą būtybę, be kam-pa, be šiurkštumų, priimančią tradicijos perteikiamas idėjas ir nusistovėjusias psichologines bei etines formas; galvojančią ir jautiančią tai, ką galvoja ir jautia seniai. Ir tai lygu, ne daugiau ir ne mažiau, sugriauti jei ne pačią jaunystę, nes nėra tokios dvasinės jėgos, kuri

galėtų ją aprėžti, tai tą pradą, kuriame glūdi būsimoji asmenybė. Jau pats turėjimas asmens, kuris padės verkti — sumažina galimimą į sąsaras. Išvertė P. Gaučys — V. Alfieri

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELIŲYČIA
Geriausios gėlės dvi vestuvių, banketų, laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 WEST 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PIRKITE DABAR TIESIUG NUO MR. NELSON, SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

Laidotuvių Direktorai
MAZEIKA & EVANS
686 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINOMIS VENTILACIJOMIS
REpubl. 7-6000 REpubl. 7-9001

J. F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4665-67 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ

Petkus
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
2533 West 71st St. Telef. GROvehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero, TOWNhall 3-2108-09
AIKŠTE AUTOMOBILIAMS STATYTI

Ambalansų patarnavimas dieną ir naktį. Mes turime koplyčias visose Chicago ir Roselando dalyse ir Reikale šaukite mus, tuojau patarnausime.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Lafayette 3-5572

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
718 WEST 18th STREET Tel. SEeley 3-5711

POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1158-1159

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmple 2-1003

STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 WEST 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672

VANCE FUNERAL HOME
1424 S. 50th AVE. OLYmple 2-5245 ir TOWNhall 3-9687

Maištavimas ir jaunuomenė

GREGORIO MARANON

O dabar pakalbėkime apie jaunuomenę ir josios svarbiausią pareigą — maištavimą. Daugelis nustebęs, kaip gal pasiekti, kad maištavimą laikome pareiga. Tai lygu jį laikyti dorybe, viena pačių didžiųjų. Kai žmogus be kliūčių keliauja gyvenimo keliu, jau šventasis Tomas sakė, būtų neišmintinga jį vadinti doru, nors ir kaip būtų geras. Ligi neiškyla akmuo, pastojas mum kelią, tol šėtoniška dvasia, kurią visi mesiojamės miegančią mūsų sielose, beveikią neprabusti, nes, kaip didysis vadas, mėgsta kovoti tik palankiose sąlygose. Vien tik tada yra dorybė būti teisiu žmogum, nepaisant visų paskatų mus raginančių užmirti savo vyriškumą. Ir jaunatviškos dorybės žmogiškiausias bruožas yra kilnus nepriitaikymas visam, kas netobula gyvenime (o toks yra beveik visas gyvenimas) — arba maištas.

Padoriam miestelėnui atsistoja plaukai, reti plaukai, girdint kalbas apie maištavimą. Ir vis tik mes tvirtiname, kad jaunuolis turi būti kietas, stiprus, užsispyręs. Turi būti, ir jeigu toks nėra, tai nebus vertas savo krikšto metrikų. Jaunatvė nėra tuščias žodis, nei tema lyriinių poetų įkvėpimui. Tai organinė tvirtovė, gyva, plazdanti, pilna transcendentinio turinio. Tai yra kažkas, kas suponuoja buvimo būdą, ypatingą ir skirtingą visose smulkmenose kiekvieno organo anatomijoje ir fiziologijoje; dar daugiau, tai kažkas, kas skiria kiekvieną jauno organizmo cėlę nuo tariamai vienodų cėlių kitų laikotarpių organizmų.

Judėjimo sistema: raumenys, sąnariai, griaučiai — tame amžiuje pasiekia savo didžiausios jėgos. Širdis ir arterijos — savo didžiausio elastingumo. Abu — raumenys ir širdis — jam

taunauja veiklai pavesti beveik visą organiška jėga, beveik nieku nenukeniant totalinei ekonomijai. Vegetalinės funkcijos, ypatingai virškinimas, vystosi su nuostabi automatiškumu gilio pasamonės plotmėje. Jaunuolis nežino turis vidurius, nesirūpina virškinimu, nors valgytų ir akmenis. Jojo mytyba arba tai, ką gydytojai vadina metabolizmu, yra neįtikėtinai aktyvi. Viskas, kas suvalgomą, viskas sunaudojama rajam jaunuolio pilve. Nelieta nesudeginatų riebalų, kurie susikrautų po oda, nei cukraus likučių, nusėdusių kraujyje, nei šlapumo rūgšties, kuri apmarintų sąnarius ir rūdimis pripildytų žmogiškos mašinos spyruokles, kaip pvz., sudėgusios anglies liekanos, kurios sutepa ir suplaiso krosnis. Nervų sistema yra viena išista jėginė jėga, impulsas, noras veikti ir ypačiai smalsumas; nepasotinamas smalsumas, be kurio nėra jaunystės. Vaizduotė visad bėga pirmą

Todėl, kai yra labai natūralūs potvyniai ar upių išsiliejimai sniegam tirpstant, jaunuolis turi būti, privalo būti nenuolankus, kietas, stiprus, užsispyręs, visumoje — maištaujantis. Didelė beprotybė tų, kurie jį taip nesupranta! Žmogus gimė būti visuomenės nariu ir prisidėti — kiekvienas pagal savo išgales — prie darnios kolektyvinio organizmo eigos. Bet norint būti tikra ir atitinkama mechanizmo dalimi, reikia, kad ši dalis būtų iš anksto nulėta ir kad nebūtų naudojama ligi neišgaus reikalingo dydžio ir formos ir pakankamo užgrūdinimo. Ir tarsi užgrūdinimas, kuris padarys tobulą ir patvarią subrendusio žmogaus inasą, yra asmenybė. Atrodo paradoksalas, bet yra tikra, kad kiekviena žmogiška būtybė bus juo naudingesnė visuomenei, kurios dalį sudaro, juo stipresnė bus jos asmenybė ir

PERKRAUSTYMAI - MOVING
Figos, sąžiningas darbas. Visi apdraudimai. Dėl artimų ir tolimų distancijų. Šaukite sekant: **ANTANAS VILIMAS**
3415 So. LITUANICA AVENUE
Chicago, Ill. Tel. FRontier 6-1882

MOKAM AUKŠTUS DIVIDENDUS ANT VISŲ TAUPYMO SASKAITŲ!
INDELIAI APDRAUSTI IKI \$10.000.00
Paskolos ant namų nuo vieno iki dvidešimties metų — lengvais mėnesiniais atmokėjimais.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N
4071 Archer Ave. CHARLES ZEKUS, Sect'y LA 3-8248
VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4:30; Ketvirtadieniais 9 iki 8 v vak. Trečiadieniais uždarata

EDVARDAS SAUNORIS — GELININKAS
Paruošia gėles iš savo šiltadaržių vestuvėms, krikštynoms ir kitoms iškilimams. Parūpina gėles ne tik laidotuviams, bet ir gėles sodinti ir puošti kapus Jūsų artimųjų.
3942 W. 111th St., PR 9-1355 ir 9-1356

TROOST-PACHANKIS MONUMENTS
6819-21 So. Western
All Phones GR 6-3745
John W. Pachankis-Pateh, Vice-President
C. Vitkauskas-Vitkus, District Manager
GRAZIAUSIŲ PAMINKLŲ PASIRINKIMAS
Lietuviai savininkai
— o —
Atdara kasdien ir sekmi nuo 9 v. ryto iki 5 p.p.

DIDŽIAUSIA IR MODERNIŠKIAUSIA PAMINKLŲ DIRBTUVĖ CHICAGOJE
Pirkite tiesiog iš gamintojo ir sutaupsysite!
John Savickas
Monuments
11849 So. Kedzie Avenue,
Chicago 43, Ill.
Jūsų pasirinkimui didžiausias rinkinys gatavų pavyzdžių.
Dėl susitarimo (appointment) galite pašaukti kiekvieną laiką
Telefonai: REpublic 3-3032 arba REpublic 3-4718
kasdien ir sekmadieniais nuo 8 val. ryto iki 5 val. vak.

GAZO APSILDYMO KROŠNIŲ ISPARDAVIMAS:
SIEGLER, MONOGRAM, MOORE ir daugelio kitų firmų
nuo \$12.95 ir aukščiau
Specialus ispardavimas šilumaiščių pavyzdžiams. 3-jų dalių Sectional svečių kambario komplektas ir 2-jų dalių svečių kamb. komplektas ir miegamųjų kamb. komplektas.
Mūsų erdviuose patalpose turime didžiulį pasirinkimą visų moderniškų baldų elektrinių krosnių, radio ir televizijos aparatų, šildytuvų ir kitų namams reikmenų.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Savininkai
ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. Roosevelt Rd. Tel. SEeley 3-4711
Sekmadieniais atdara nuo 11 iki 5 val. po pietų

PRESTATOM VISOŲ RŪŠIŲ STATYBŲ IR NAMŲ PATAISYMŲ MEDŽIAGĄ
CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3030 So. Halsted St.
Tel. Victory 2-1272
Apkainavimą ir Prekių Pirstatymą Teikiame Nemokamai
Raktinis atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir sekmadieniais iki 3 val. p. p.

Įsiziūrėjus į šviesą lange

JURGIS GLAUDA, Los Angeles, Calif.

Naujame savo romane "Šviesia lange" J. Kralikauskas sprendžia santuokos problemą — ištikimybę.

Ta problema amžina raštijoje, kaip ir meilė. Kralikausko paliesta problema turi miriadus atspalvių, smarkių ir prigiesintų tonų, lūžių, aistrų, kančių, polėkių ir puolimų. Otello ir Kareninas, tarytum du poliai, du vyrai, susidūrę su ta problema savo santuokoje.

Tą problemą pateikia mums J. Kralikauskas. "Šviesia lange" neilgas, ir tuos laimėjus skaitytojo siūpatija, romanas, nes "perilgi" romanai, dažnai mumyse perauga į visos šeimos kronikas, lyg ir pabaido skaitytoją. Tačiau kaip ilgai, taip ir trumpam romanui kompozicijos ir personažų įtikimumo dėsniai lieka tie patys. Knygos kondensuotumas negali atpirti tų klaidų, jeigu jos įsivėlė į romano puslapius.

Kralikauskas galvotrukčia įveikti mus į jo a priori pastatytą problemą. Dainys, pagyvenęs vyras, laukia savo jaunos žmonos parvažiuojant iš Vokietijos. Jo išgyvenimuose, dar žmogui nepasirodžius skaitytojui, jau grumiasi du tragedijos pradai: gerasirdiškasis, naivus pasitikėjimas žmonos taurumu ir tuoj pat, jam akompanimentu, kančiantis, per jėgą tramdomas įtaringumas. Lyg ieškodamas saviapgavos, Dainys sugalvoja tam tikrą santuokos taurumo formulę: jeigu viduje šviesia, tamsybė negali įsilaužti pro langą. Tačiau jau ta prielaida, šviesos ieškojimas, rodo, kad tai pastanga nugalėti tamsą. Reiškia — šviesia ateina kaip tamsos palydovas, kaip vilties iliuzija įtaringumo nevilty.

Prisimename čia Mazalaitės "Odisejau lanką", kur sprendžiama tolygi problema novelėje, ir išspręsta meistriškai.

Ir Giedrė, Dainio žmona, atvykta. Kelias dienas "šviesia lange" tenkina pagyvenusių ir kasyklos darbe išvargusių vyrą. Tačiau... kaip Annai Kareninai buvo lemta sutikti lovėlaš Vronskį, taip ir jaunoji Giedrė aptinka kasyklos miestapalaikį Kvedarą — donžuoną, plevėšą ir švintinį jaunatvę. Ir Tolstojaus Kereninų šeimoje, ir Kralikausko Dainių šeimoje... "šviesia lange" užgeso.

Šviesos gesimas...

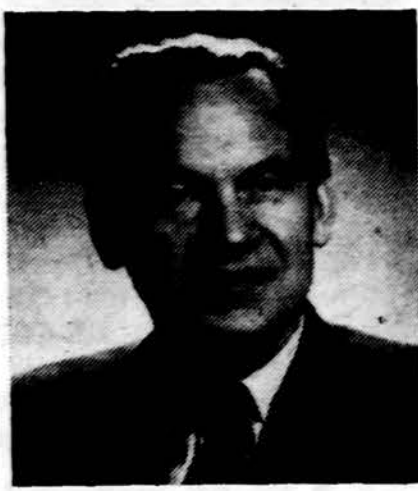
"Šviesos lange" gesimas Dainių šeimoje nepaprastai forsuotas, ir autorius suteikia tos šviesos užgesimui visas įmanomas aplinkybes: Dainys daug vyresnis už žmoną, jis dirba kasykloje naktimis, dienomis jis miega; Giedrė sentimentalioji moteris, mėgsta išvykas į gamtą, nu: pirmos dienos atvykus, ima bodėtis kasyklos miestelio gyvenimu, ir nors ir vadina savo seną vyrą Meškiuku ir Voverytės udegute, pamėgsta lankytis prie netolimo krioklio, kur su gitara ateina ir Kvedaras.

Jaunas Kazanova ir nuobodžiau janti seno vyro jauna žmona randa bendrą kalbą ir, autoriumi patalkinus keias įtartinis tikrovės scenas, Dainių šeimos lange pirma nuleidžiama užuolaida, o paskui gėsta ir šviesia. Kodėl sakome "įtartinis tikrovės" scenos? Tokiai moteriai, kokią Kralikauskas atveda Dainienę į Dainio butą, motinai, turinčiai mažą vaiką, lyg ir natūralu būti kitai. Ji yra pakankamai išlavinta, jos supratimas žmonos ir motinos pareigų, iš pirmų scenų apgauna skaitytoją, nes tuoj pat viskas kinta su dekoracijų scenoje keitimo greičiu. Ta "madoniško veido" moteris lyg peteliškė į liepsną, skuba su mumis nesuprantamu skubėjimu į konfliktą su save vertinančios moters pajutimu. Autorius čia priekaria: žiedo pamatinę sceną, vaiko skendimą, "Imperatoriaus valsa" Kvedaro gitaros stygomis, ir, pagaliau,

termosą su kava meilės scenoje, ir narkotikus kavėje, kad jau tą vargšę Giedrę netaip kaltintumėm dėl jos vėjavaikiškumo. Ir, finale, a la Byrono Don Juane, sakydama Ne! ji tapo jo. Taip elgdamasis Kralikauskas apėjo aplink jo iškeltą problemą, nes tos problemos esmė literatūriname dėstyme glūdi jos bendrime, bet ne jos apsprendime post factum, šviesai užgesus.

Problema noksta šalia personažų

Problema kyla ir noksta kažin kur greta personažų, bet ne juose, nes Dainys iki pabaigos nepatiria apie jo šeimą ištikusius pavojus. O Dainienė neišgyvena visų tų pastatytos problemos atributų, kaip kad juos tikrai turinčiai išgyveno Ignatonio herojus, įsimylėdamas į svetimą žmoną. Nepatiriami apie tai nieko ir iš Kvedaro filoso-

Juozas Kralikauskas

sofavimų, dialoguose su Alkaidiu, nes autorius užsispyrusiai neleidžia skaitytojui į tikrą Kvedaro vidų.

Prisiminus A. Baroną, problematikos meistrį, matyti, kad jo romanuose ne autorius, bet personažai išgyvena problematiką, ir ta problematika yra jų esybės alter ego.

Sukūręs savo personažus, nepajėgiantis tos "šviesos lange" problemos iškelti iki debesų, Kralikauskas toli gražu nenualino jų. Jis davė juos ryškius ir įdomius, kad ir stovinčius atokiau nuo jų labai dėkingo poveikio paryškinti romano problemą.

Dainys, Alkaidis, Juodoji Liepsna — pagyvenęs vyras su vilties ir neviltyes nuodais kraujuje; filosofas ir ex-klierikas Alkaidis įsimylėjusioji Juodoji Liepsna, gyvenė moteris už centrinį personažą Giedrę — visi jie arba rezonuoja autoriaus mintis, arba, sukeldami maištą, priešikiai save gaivališkai ir įtikinančiai. Tačiau, paryškindami mintį, pabrėžiamie, jie yra visi greta problemos, kuri yra romano tezė, nes "šviesos lange" problema neišauginta Giedrėje. Lygiai taip, kaip negalėtų būti tolygios problemos šeimoje, kur žmona būtų išniekinta pirmą kartą sutikto nusikaltėlio. Dainienės susitikimai su Kvedaru menkai pagrįsti, pačius jiems pagrindu tik nuobodulį, o autoriumi pristatčius mums ją kaip inteligentiškai turiningą moterį. Įsimylėjimo atspalviai, dvasiniai konfliktai, kova tarp pareigos ir meilės, ir tik tada palietus "šviesos ange" problemą — viskas suteiktų romanui gyli, o kartu atpalaiduotų autoriui nuo kietų pastangų ieškoti aplinkybių, palankių Giedrei nupulti, iki termosos su apnuodyta kava, gero detektyvinio romano akse-suaro.

Yra puikių scenų

Romane yra scenų, kurios neabejotinai puikios, tenkinančios estetiškai, ir išsiskiriančios iš kitų. Taip Giedrės sapno slogutis (157 ps.), kur žodis EXIT, atgijęs iš realybės ir tapęs sapne persekiojančiu, tampa nenusakancia ieškomo išėjimo rodykle. Lyg atsimindamas savo "Urvinius žmones", autorius sintetizuoja kasyklos vaizdus ir kasyklos darbininko išgyveni-

mus darbe ir tai vėl vienas iš stipriausių ir specifiskų, retai mūsų raštijoje sutinkamų kasyklos vaizdavimų.

Tačiau komplimentus kiek prigesina scenos, kaip psl. 119, kur naktiniame pasimatyme Giedrė ir Kvedaras rimtai kalba apie Dainio sumuštinis, kur Giedrė tebevaidina savo vyrą "meškiuku. Tai atliepia farsu. Siurpulingai neįtikima yra scena, kada Giedrei nupuo'us, Kvedamas kvatoja Ucho cho cho! lyg isterijos priepuolio pagautas ar išėjęs iš proto (psl. 130).

Farsas yra prisipažinimo scena (psl. 208):
— Aš nusidėjau, — sako Giedrė vyrui.
— Tu, Giedrė?
— Su Kvedaru...
— Pasibučiavote?
— Nusidėjome pilnai... visai...
— Tas klausimas "Tu, Giedrė?"

primena mums Tamošių Bekepurį: ar ką jau? O tas išsiaiškintimas uoje formoje primena Caldwell'c "Journeyman" sceną, kur nusidėjusi žmona sako vyrui apie meilumą: he made me funny thing.
Dainių šeimą autorius visiškai nuvainikuoja tragedijos minutėje, įstumdamas Geidrei tokį samprotavimą: nenuša, nepriekaištauja. Nupirks ir vėl salamandros bačiukus iš paskutinių santauų (psl. 209). Liūdna mums ir tada, kada bučiuodamasi su Kvedaru, Giedrė įspėja: tai trumpina amžių (psl. 116); kada atgailaudama ir "nukabinasi pabučiuoja kryželį ir vėl sugrąžina ant sienos, viršum tai tiniais motyvais juostos" vadina save...karve.

Liūdna ir tada, kai Dainys į jėmą autoriaus užkrautą problemą, kurios jis nepaneša, atsako: viskas vedusiojo žygis — iki senatvės būti žmonos sargyboje? Sekti ir šnipinėti savo žmoną kasdien? Įtartinėti ir dusti ne tikrume tarp "ne" ir "taip"? (psl. 136).

Ir tai mes pabrėžiame, liūdna dėl to, kad tie posakiai, ir tos scenos yra disonansai su vedama romano linija, su tuo orumu, su kuriuo mes pasitikinčiam sutinkame užangazuotus autorius iškelto problemos sprendžius.

Daug laimėjo, pralaimėdamas tik smulkmenose

Kompozicijos sumetimais du paskutinieji skyriai, kaip romano epilogas nebūtinai. Antraeilii personažų likimo nusakymas

Blagai, jei tik tada pastebima, kad nebeturima draugų, kai jie tikrai reikalingi.
— Putarcho

A. a. Dr. Steponas Stankus

spalio 20 d. palaidotas šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Buvo gimęs 1906 m., 1923 m. baigė mokytojų seminariją: bemokytojau-damas Karmėlavoje 1930 m. baigė Vytauto D. Universiteto Ekonomijos skyrių. Buvo pakviestas prof. Jurgučio asistentu dėstyti finansų mokslą. 1942 m. gavo ekonomikos daktaro laipsnį, buvo Vilniaus Ekonomikos Fakulteto dekanas. Dėstė Pabaltijo Universitete Vokietijoje. Nuo 1949 m. gyvena Chicagoje. Chicagoje universitete baigęs atskaitomybės kursą, dirbo atsakingą darbą federalinės valdžios įstaigoje. Dirbo spaudoje, kultūrinėje ir šalpos srityje, vengdamas reklamos, visų mylimas, su visais gražiai sugyvenęs.

gal ir tenkina skaitytoją, kuris nori žinoti, kaip su visais "nutiko", bet romanui tai du nereikalingi skyriai. Pastatyti taška romane visad geriau anksčiau.

Suprantama, kad pas mus naujiena neišlaikymas to view point'o, kuriam ypač amerikiečiai taip skrupulingi. Puslapio ribos mes matome, ką galvoja Kvedaras, ir ką galvoja Juodoji Liepsna (psl. 242). Amerikiečiai čia reikalauja tik kurio vieno personažo vidaus išgyvenimo vaizdavimo, leisdami kitam apreiškinti savo išgyvenimą žodžiais arba mimika arba gestu. Ir Dainio kilniadvasiško scena, gelbstint kasykloje Kvedarą, yra persimintalinta.

Kralikausko "Urviniai žmonės" buvo puiki išgyvenimų kronika. Su šiuo nauju romanu Kralikauskas daug ką laimėjo — būtent: ieškojimo polėkį, pralaimėdamas tik smulkmenose.

Blagai, jei tik tada pastebima, kad nebeturima draugų, kai jie tikrai reikalingi.
— Putarcho

KRONIKA

● Dr. Al. Grinius išrinktas J. A. V. reprezentacinės grupės nariu į Pasaulio Sveikatos Organizaciją (World Health Organization).

Dr. Grinius yra šešerius metus dirbęs kaip internus, rezidentas ir tyrinėjimų asistentas Chicago Medicinos Centre, Cook County, Presbyterian ir kt. Be to, kurį laiką yra dėstęs Illinois universitete.

● Spausdinta informacija apie Lietuvą susidomėjo tarptautinis studentų klubas Dehli, Indijoje; Lietuvos konsulas New York'e pasiuntė "Lituanus", "Lietuvių Dienas" ir kitą medžiagą.

● Fabijonas Neveravičius netrukus numato baigti rašyti romaną iš Barbaros Radvilaitės gyvenimo — "Gulbių sala". Prie šio romano autorius, kiek aplinkybės leidžia, dirba nuo 1938 metų.

● Domisi lietuvių pasakomis. Iš St. Zbarsko redaguotos knygos "Lithuanian Folk Tales" pasaką "Death and Doctor" išleidė Danny Kayes į knygą "Around the World Story Book", kurią išleido Random House.

● Lietuvių Almus Galerijoje (77 Steamboat Rd., Great Neck, N. Y.) iki lapkr. 9 d. vyksta Jan Silbersteino piešinių paroda.

● Dr. V. Dambra su šeima iš Muencheno išvyko į JAV. Jis buvo vienintelis lietuvis, kuris Amerikos Balse dar dirbo iki šiol.

● Dr. M. Anysas ruošia spaudai rinkinį "Žymios lietuviškos moterys padavimuose ir istorijoje".

● Jau atiduota spaudai kun. A. Mikulo monografija. Paruošė Vladas Mingėla.

● Dr. K. Griniaus atsiminimų antrasis tomas planuojamas išleisti dar šiais metais.

● Kvirinas Runimas, vienintelis iš lietuvių, turi Argentinos sostinėje gitarų dirbtuvę.

● Dr. Algirdas Avizienis iš Chicagos išsikėlė į Los Angeles.

Krikščioniškoji kultūra
Eilės autorių antologija, pavadinimą "Christian Culture", išleido Helicon Press. Čia telpa straipsniai tokių garsenybių, kaip Ivan Mestrovic, Sigrid Undset, Christopher Dawson, Barbara Ward, Jacques Maritain, Etienne Gilson ir Charles Malik. Kaina \$3.50.

MERKURIJUS ANT SAULĖS VEIDO

A. RADZIUS, Baltimore, Md.

Lapkričio 7 d., pirmadienį, įvyks įdomus gamtos reiškinys, vad. Merkurijaus tranzitas. Tą dieną Merkurijus, skriddamas savo orbitoje aplink Saulę, pereis per patį Saulės diską ir bus matomas kaip mažą juoda dėmė tarp visų kitų saulės dėmių.

Tranzitas prasidės 9 val. 34 min. ryto. Planeta palies pietrytinių saulės kraštą ir skros diską įstrižai pietvakarių kryptim. Keturias valandas ir 38 minutes užtruks, kol tamsusis Merkurijus praslinks pro žerintį saulės skritulį, ir 2 val. 12 min. tranzitas baigsis. Tada Merkurijus visai atspalaiduos nuo saulės veido ir, tartum, prapuls juodoji erdvės tamsoj. Po poros savaičių stebėtojai vėl galės jį matyti, tik jau ne ant saulės veido, o kaip šviežią rytmetinę žvaigždę, nedaug tepakilusią virš horizonto.

Nors tranzito metu Merkurijus dėmelė beveik tokio dydžio, kaip saulės dėmės, bet ją lengva atskirti nuo dėmių. Jos dažniausia būna netaisyklingos formos ir ne taip tamsios, kaip Merkurijaus skrituliuokas. Be to, saulės dėmės turi savo specifinę struktūrą.

Tranzitas bus gerai matomas visoje Šiaurės ir Pietų Amerikoje. Tik vakarinių JAV pakrančių stebėtojams tranzitas prasidės, dar saule nepatekęs.

Tai retas gamtos reiškinys, kuris pasitaiko tik keliolika kartų per šimtmetį. Jeigu Merkurijaus orbita būtų tiksliai toje pa-

čioje plokštumoje, kaip ir žemės orbita, tai tokį tranzitą turėtumėm kiekvieną kartą, kada Merkurijus praeitų tarp saulės ir žemės, t. y. būtų išvidinėje konjunkcijoje. Tokia situacija įvyksta maždaug tris kartus per metus. Bet Merkurijaus orbitos plokštuma yra labai pakrypusi. Ji sudaro 7 laipsnių kampą su žemės orbita. Todėl konjunkcijų metu Merkurijus dažniausia pračina viršum saulės arba jos apačią ir retai kada tepa-taiko tiesiai į saulės diską. Paskutinį kartą tranzitas įvyko prieš trejus metus, t. y. 1957 m. gegužės 5 d., o kito tranzito reikės laukti net 10 metų, t. y. iki 1970 m. gegužės 9 d. Aplama: tik keliolika Merkurijaus tranzitų tepasitaiko per šimtmetį.

Venera yra kita planeta, kuri turi panašius tranzitus, bet ji šiuo atžvilgiu daug šykštesnė už Merkurijų. Prieš porą metų astronomas Jean Meeus paskelbė Veneros tranzitų sąrašą, apimantį laikotarpį nuo 3000 m. pr. Kr. iki 3000 m. po Kr. gimimo. Per tuos 6000 metų jis rado tik 82 Veneros tranzitų. Per 1000 metų įvyksta nuo 8 iki 18 tranzitų. Paskutinis buvo 1882 m., o kito reikės laukti iki 2004 m. birželio 8 d. Tad šiame šimtmečiu Veneros tranzitų visai neturime.

Kitos planetos tokių fenomenų nesukelia, nes jų visų orbitos yra didesnės, negu žemės orbita, ir todėl niekad nepraeina tarp žemės ir saulės.

Broliai Goncourt, premijos įsteigėjai

Broliai Edmont ir Jules de Goncourt, jų vardo literatūrinės premijos įsteigėjai, dabar bus ir amerikiečiams daugiau žinomi: iš spaudos išėjo Andre Bily knyga "The Goncourt Brothers", išversta į anglų kalbą Margaritos Shaw. Goncourt broliai ypač pagarsėjo 1865 m., duodami stiprų pirmąjį natūralistinį romaną "Germaine Lacerteux". Jie taipgi davė eilę kūrinių apie japonų ir prancūzų meną. Abu savo tarpe labai gražiai sugyveno ir kai Julius mirė, Edmondas buvo vadinamas "našliu". Nei vienas iš jų nebuvo vedęs. Edmondas savo testamentu sudarė dešimties narių Goncourt Akademiją, kuri kasmet skiria to paties vardo premijas iš Goncourt palikimo. Stipriausiu iš iki šiol gavusių Goncourt premiją veikalų yra laikomas 1919 m. premijuotasai Marcel Proutist "A l'Ombre des Jeunes Filles en Fleurs".

Pirmą kartą "Amerika Partije" buvo išspausdinta 1895 m. "Ūkininko" priedu Nr. 2. Tada šios komedijos buvo išspausdinta 5,000 egz. Antrasis "Amerika Partije" leidimas išėjo 1904 m. Petrapilyje; tada išleido E. Volteris. Didžiojo karo metu, Rusijoje kažkieno buvo išleistas trečiasis leidimas. Ketvirtasis leidimas išėjo 1921 m. Kaune; išleido Švietimo ministerija. Pagaliau penktas leidimas išėjo 1937 m. Kaune; išleido Vl. Lingė, tiražu 1000 egz.

Benediktinai tarp Afrikos muzulmonų

Maroke nustabiai gražiai darbuojasi benediktinai, laikydami mokyklą, ambulatoriją, steigdami ūkio kooperatyvus, ruošdami tarptautinius seminarus, i kuriuos atsilanko įvairios įjymybės ir vyriausybės nariai. Jų nuostabus darbas, kuris vadinamas tiltu tarp krikščionių ir muzulmonų pasaulio, aprašytas naujoje knygoje "Benedictine and Moor. A Christian Adventure in Moslem Morocco". Parašė Peter Beach ir William Dunphy. Išleido Holt, Rinehart & Winston New York'e, 214 pusl., kaina \$4. Net ir dabartinio konflikto metu šiaurės Afrikoje benediktinai pasilieka labai draugiški su arabais. Jie ten įsileisti su sąlyga, kad nedarvys atvertimų iš muzulmonų tikybos į katalikybę, tačiau jų kultūrinė įtaka labai žymi. Knygoje primenamas Pijaus XII susitikimas su Moroko princu Moulay Hassan, kad buvo prieita prie bendros išvados: "Akivaizdoje būdingu materializmo įsakymu, kurie yra civilizacijos grėsmė, mes norime kurti tiltus tarp muzulmonų ir krikščioniško pasaulio.

Jei Britaniją užimtų Sovietai...

Knygų rinkoje pasirodė įdomi Constantine FitzGibbon knyga "When the Fitting Had to Stop" (išleido Norton, 248 pusl., \$3.95). Čia vaizduojama, kas įvyktų, jeigu maždaug po dešimtmečio D. Britanija taptų Sovietų satelitu. Pirmiausia — protestų paveikta anglų vyriausybė uždraudžia amerikiečiams laikyti bazes su atominiais ginklais. Reikiama neginama Britanija užima rusai. Karališkoji šeima pabėga. Prasideda viso gyvenimo pertempimas ant raudonųjų korpaliu. Literatūriniai atžvilgiai knyva susilaukia kankurių priekaištų dėl dalies apšomų charakterių iškūstumo, tačiau knygos logika ir išvados daro iš skaitytojams labai rekomenduotina.

Mokslininkų Dievas

Išleidamas iš eksperimentinių mokslų prancūzų biologas Remy Chauvin parašė knygą apie Dievo buvimą, užvardintą: "God of the Scientists, God of the Experiment". Išleido Helicon Press. Kaina \$3.95.

Rudenilio džiaugsmas...